

BANDROL YÜKÜMLÜLÜĞÜNE AYKIRILIK SUÇU

Arş. Gör. Aras TÜRAY**

Öz: Çalışmada, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 81. maddesinin 4. fıkrasında düzenlenen bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu incelenmektedir. Öncelikle bandrol sisteminin fikri mülkiyet hukukundaki önemi, gelişimi ve günümüzdeki durumu üzerinde durulmuştur. Ardından bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu, suç teorisi bakımından ele alınmış ve suçun özel görünüş biçimleri üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda da düzenlemenin sorunlu noktaları tespit edilerek olması gereken hukuk bakımından çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bandrol, Bandrol Yükümlülüğü, Korsan, İçtima

CRIME OF VIOLATION OF BANDEROL OBLIGATION

Abstract: This paper deals with crime of violation of banderol obligation which is regulated under article 81 and paragraph 4 of Intellectual Property Code (Law No. 5846). In the first part of study, banderol system, its development and situation aspect of intellectual property law are explained. In the second part, elements and special terms of the crime of violation of banderol obligation are analyzed. Within this scope problems of the regulation are detected and some solutions are declared for de lege ferenda.

Keywords: Banderol, Obligation of Banderol, Piracy, Concurrence

* Makalenin Gönderim Tarihi: 10.08.2017

Makalenin Kabul Tarihi: 17.08.2017

** İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Anabilim Dalı.
(aras.turkay@bilgi.edu.tr)

GİRİŞ

Fikir ve sanat eserleri, sadece bir kişinin değil, insanlığın ürünüdür¹. Gerçekten de bir kişinin fikri haklarının korunması, aslında hem o kişinin hem de diğer kişilerin üretkenliğinin ve yaratıcılığının korunarak toplumun yeniliklerle buluşabilmesinin önünü açmaktadır. Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu da fikri hakların korunması sistemi bakımından en etkili koruma araçlarından biridir. Yapılan çalışmalar da ihlallerin en çok, inceleme konumuz olan suçun da yer aldığı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 81. maddesinden² kaynaklandığı yönündedir³. Fikri hakların korunmasında oldukça etkili bir role sahip olmasına karşın bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun, suç teorisi ve ceza hukukunun temel prensipleri bakımından incelenmeye muhtaç noktaları bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmamızda, bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun fikri mülkiyet ve ceza hukuku bakımından tartışmalı noktalarını incelenecek, olan ve olması gereken hukuku bakımından çeşitli tespitlerde bulunulmaya çalışılacaktır.

I. BANDROL SİSTEMİ

A. Genel Olarak Bandrol Sistemi

Bandrol, Fransızca'dan dilimize geçen “denetim pulu, denetim bağı”⁴, “vergi etiketi, tekel vergisi etiketi”⁵ anlamlarına gelen bir sözcüktür. Kelimenin Fransızca karşılığı “bandrole”, İngilizce karşılığı “banderol”, Almanca karşılığı ise “streifband” şeklindedir⁶. Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik⁷ (“Bandrol Yönetmeliği”) m. 4/f. 1-b hükmü uyarınca ise bandrol “Fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi amacıyla; fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayımların üzerine yapıştırılan, sökülmesi halinde parçalanan ve yapıştırıldığı malzemenin özelliğini kaybettiren nitelikte güvenlik şeridini içeren holografik özellikli bir güvenlik etiketini veya dijital olarak üretilen güvenlik etiketini” ifade etmektedir.

¹ **HAFIZOĞULLARI, Zeki**; “Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezaî Himayesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 48, Yıl: 1999, Sayı: 1-4, s. 1.

² Belirtmek gerekir ki “bandrol yükümlülüğüne aykırılık” terimi, FSEK m. 81’de düzenlenen bütün hukuka aykırı eylemleri kapsayacak şekilde kullanılabilir. Bununla birlikte çalışmada bandrol yükümlülüğüne aykırılık terimi, yalnızca FSEK m. 81/f. 4’te düzenlenen suç karşılacak şekilde kullanılmıştır.

³ Bu konuyla ilgili bkz. **TURAN, Metin/YILMAZ, Bülent**; “Türkiye’de Telif Hakları İhlalleri: Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme”, Bilgi Dünyası, Yıl: 2014, Sayı: 15 (1), s. 71.

⁴ **Türk Dil Kurumu**; Türkçe Sözlük, 10. Baskı, Ankara 2005, s. 197.

⁵ **YILMAZ, Ejder**; Hukuk Sözlüğü, 9. Baskı, Ankara 2005, s. 131.

⁶ **YAVUZ, Levent/ALICA, Türkyay/MERDİVAN, Fethi**; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt II, 2. Baskı, Ankara 2014, s. 2849, dpt. 6.

⁷ Yönetmelik 08/11/2001 tarihli ve 25477 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Bandrolün işlevi yukarıda aktarılan hükümde fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi olarak belirtilmiştir. Yine ilgili Yönetmelik m. 1’de bandrol sisteminin işlevi “Bu Yönetmeliğin amacı; eser ve hak sahiplerinin haklarının takip edilmesini sağlamak ve fikri hak ihlalleriyle mücadele etmek amacıyla musiki ve sinema eseri nüshaları ile süreli olmayan yayınlarda zorunlu, kolay kopyalanmaya müsait diğer eser gruplarında ise isteğe bağlı olarak kullanılacak bandrolün temini, kullanımı, uygulamanın denetlenmesi ve bandrol gelirlerinin kullanılması hakkında usul ve esasları belirlemektedir” şeklinde aktarılmıştır. Gerçekten de bandrol uygulaması korsan⁸ ve korsan olmayan ürünün daha kolay şekilde ayırt edilmesi ve korsanlıkla mücadele amacıyla oluşturulmuş sistemin bir parçasını oluşturmaktadır⁹. Zira eser sahipleri ile diğer hak sahiplerinin kendilerinden izin alınmaksızın üretilen ve ticari dolaşıma sokulan ürünleri saptayıp takip etmesi çoğunlukla mümkün değildir¹⁰. Bu açıdan bandrol uygulaması ve denetiminin yetkililerce sağlanması korsanla mücadelede önemli bir yer tutmaktadır. Hatta eserlerin kayıt ve tescili, işletmelerin belgelendirilmesi, sistemin uygulanmasının Denetim Komisyonları tarafından kontrol

⁸ Korsan terimi, fikir ve sanat eserinin izinsiz çoğaltılması anlamına gelmektedir. Bkz. **SULUK, Cahit**; Telif Hakları ve Korsanlıkla Mücadele, İstanbul 2004, s. 17; **ATEŞ, Mustafa**; Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara 2003, s. 389; **GEMRİK, Sevil**; Fikri Mülkiyet Hakları Bağlamında Korsan Yayıncılığın Ekonomi Politikası, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2008, s. 32. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü tarafından verilen tanıma göre korsan dar ve geniş olmak üzere iki anlama gelmektedir. Dar anlamda korsan; sahibinden izin almaksızın, orijinal bir fikir veya sanat eserinden, doğrudan veya dolaylı şekilde çoğaltma yapılarak elde edilen ürünleri ifade eder. Geniş anlamda korsan ise telif hakkı sahibinden izin almaksızın veya belirlenen izin koşulları aşılmak suretiyle eserin, icranın, yapımın, yayının kullanılmasıdır. Bkz. <http://www.telifhaklari.gov.tr/Fikir-Hirsizligi-Korsan-Nedir> (son erişim 07/08/2017). Korsanlığın fiziki, temsili, yayın ve internet korsanlığı şeklinde ayrıldığı da belirtilmiştir. Bu konuyla ilgili bkz. **TEKİN, Gökmen**; Türkiye’de Fikri Mülkiyet Kültürünün Yerleşmesine Yönelik Korsan Yayıncılığın Etkileri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji (Sosyal Antropoloji) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006, s. 34. Gemrik tarafından yapılan bir ayrıma göre korsan yayınlara tıpkıbasım, başka yayınevi adı altında fotokopi yoluyla ve internet yoluyla dört şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu konuyla ilgili bkz. **GEMRİK**; s. 35. Uluslararası bazı anlaşma ve eklerinde de korsan yayın kavramı tanımlanmıştır. Bu tanımlara ilişkin değerlendirmeler için bkz. **BORA, Erhan**; Avrupa Birliği’nde ve Türkiye’de Fikri Hak İhlalleri, Taklit, Korsan, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Topulukları Hukuku Yüksek Lisans Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, s. 4 - 7.

⁹ **SINAR, Hasan**; Ceza Hukuku Açısından Telif Haklarının Korunması, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2006, s. 326; **ALICA, Türkay**; “Telif Haklarına Tecavüzün Önlenmesinde Bandrol Uygulaması ve Bandrole Tabi Eserleri Bandrol Almaksızın Çoğaltmak ve Yaymak Suçu”, Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Yıl: 2007, Sayı: 2, s. 80; **TURAN, H. Selcen**; Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezaî Himayesi, Ankara 2012, s. 220; **ÇAKIR, Kerim**; “Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık Suçları (FSEK m. 81)”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 16, Ağustos 2011, s. 150; **GÜNEŞ, İlhami**; “5728 Sayılı Kanun Işığında Bandrol Suçları”, Terazi Hukuk Dergisi, Temmuz 2008, Sayı: 23, s. 34; **BEŞİROĞLU, Akın**; Fikir Hukuku Dersleri, 4. Baskı, İstanbul 2006, s. 618; **ERDİL, Engin**; İçtihatlı ve Gerekçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, Cilt 2, 3. Baskı, İstanbul 2009, s. 1615; **TEKİN**; s. 40.

¹⁰ **BEŞİROĞLU**; s. 618. Belirtmek gerekir ki yazar bandrol uygulamasının yerinde bir uygulama olmadığını savunmaktadır. Bu konuyla ilgili bkz. **BEŞİROĞLU**; s. 617 - 623.

edilmesi gibi bir takım ek önlemlerle desteklenmek suretiyle bandrol uygulamasının korsanla mücadele sisteminin temelinde bulunduğu kabul edilmektedir¹¹. Bu bakımdan bandrol işlemi, eser ve hak sahiplerinin haklarının takip edilmesini sağlamak, mali haklara tecavüzü önlemek ve kontrol edebilmek bakımından etkili koruma yöntemleri arasındadır¹². Bunların yanı sıra piyasada tedavülde bulunan eserlerin kayıt altına alınmasıyla eser nüshalarının sayısının bilinmesi ve kontrol altında tutulmasıyla¹³ ekonomik getirilerinin belirlenmesi de bandrol sisteminin işlevleri arasındadır¹⁴.

B. Bandrol Sisteminin Türk Hukukunda Gelişimi

Bandrol sistemi telif haklarıyla ilgili olarak ilk defa 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu¹⁵ (“SVMEK”) ile kabul edilmiştir. İlgili Kanunda sinema ve müzik eserlerinin kaydedildiği materyaller ile sınırlı bir bandrol uygulaması öngörülmüştür. Ancak söz konusu Kanundaki hükümlerle fikri haklara yönelik yeterli korumanın sağlanamaması, bandrol sisteminin geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Bandrol sisteminin geliştirilmesi ve bu sistemin korunması bakımından suçların düzenlenmesi, Türkiye’nin 26 Mart 1995 tarihinde taraf olduğu Fikir Mülkiyeti Haklarının Ticari Niteliklerine İlişkin Anlaşma (*Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*, “TRIPS”) m. 61’de düzenlenen telif haklarına ilişkin ticari ölçekteki korsanlığın ceza hukuku kapsamına alınması yükümlülüğünün ve 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (“Gümrük Birliği Kararı”) gibi gelişmelerin de etkisi bulunmaktadır¹⁶.

Söz konusu gelişmelerin etkisiyle 4110 sayılı Kanun¹⁷ 07/06/1995 tarihinde kabul edilmiş, 12/06/1995 tarih ve 22311 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir. 4110 sayılı Kanun’un 27. maddesi ile FSEK m. 81 hükmü değişikliğe uğramıştır. Hükmün başlığı “Fikri Haklara Tecavüzün Önlen-

¹¹ **ALICA**; s. 94 vd.; **GÜNEŞ, İlhami**; Uygulamada Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, 2. Baskı, Ankara 2015, s. 269; **ÖZTAN, Fırat**; Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2008, s. 699; **ARIKAN, Serdar**; “Fikri Hakların Etkin Korunması Alanındaki Mevcut Eksiklikler Çözüm Önerileri ve Türkiye’deki Durum”, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Yıl: 2005 (1), Sayı: 2, s. 383.

¹² **AKYILDIZ ŞAHİN, Dilek**; “Bandrol Suçları ve Cezai Prosedür”, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Yıl: 2007 (3), Sayı: 9, s. 78.

¹³ **ÖZDERYOL, Teknail**; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar, İstanbul 2006, s. 212.

¹⁴ **YAZICIOĞLU, R. Yılmaz**; Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, İstanbul 2009, s. 445, 446.

¹⁵ 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu 21/07/2004 tarihli ve 25529 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe giren 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun’un 16. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

¹⁶ Bkz. **ALICA**; s. 87.

¹⁷ 4110 sayılı 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun 12/06/1995 tarihli ve 22311 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

mesi” olarak değiştirilmiş ve ilk defa 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (“FSEK”) kapsamında bandrol yükümlülüğü öngörülmüştür.

Bandrol sistemindeki gelişmelere karşın 4110 sayılı Kanunla getirilen değişiklikler uygulamaya aktarılamamış, SVMEK’te öngörülen bandrol sistemiyle bağlantısı kurulamamıştır¹⁸. Ayrıca çeşitli hukuki ve teknik gelişmeler neticesinde Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda çeşitli değişikliklerin yapılması gerekmiştir¹⁹. Bu nedenle 4630 sayılı Kanun²⁰ m. 33 ile FSEK m. 81 bir kez daha değiştirilmiştir. İlgili değişiklikte hükmün başlığı “Haklara Tecavüzün Önlenmesi” olmuş, sinema ve müzik eserleri de FSEK m. 81’de açıkça belirtilmiştir. Ancak SVMEK m. 12 o tarihte halen yürürlükte bulunduğu için hükmün kapsamındaki eserlerle ilgili bandrol yükümlülüğüne aykırılıklarda, özel hüküm niteliğinde olan SVMEK m. 12’nin uygulanacağı kabul edilmişti. Bu durum ise uygulamada çeşitli karışıklıklara yol açmıştır²¹. 4630 sayılı Kanun ile getirilen önemli bir diğer değişiklik ise bandrol yükümlülüğüne ilişkin suçların resen soruşturulabilir suçlar haline getirilmesidir. Bunların yanı sıra TRIPS m. 61 uyarınca altına girdiğimiz uluslararası yükümlülük gereği cezaların caydırıcı olabilmesi bakımından ihlaller karşılığında öngörülen cezai yaptırımlar da ağırlaştırılmıştır²². Ancak o dönemde

¹⁸ **ALICA**; s. 91.

¹⁹ Söz konusu değişiklikler 4630 sayılı Kanunun genel gerekçesinde “Gümrük Birliği çerçevesinde 1/95 sayılı AT-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı Ek No. 8’de yer alan yükümlülüklerimiz doğrultusunda, Konsey Direktiflerine uyum sağlamak amacıyla 12.6.1995 tarihinde yürürlüğe giren 4110 sayılı Kanunla bazı değişiklikler yapılmıştır.

4110 sayılı Kanunun kabulünden sonra, “İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesine” ve “Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinde Değişiklik Yapan ve 1979’da Tadi Edilen Paris Metnine” Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkındaki Kanunlar 12.7.1995 tarihli ve 22341 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yeniden teknik düzeyde yapılan çalışmalar sonucunda, Kanunun bazı maddelerinin yukarıda sözü edilen uluslararası sözleşmelerle uyumsuz olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, mevcut Kanunun bazı maddelerinde de, toplumumuzun kültür ve sanatla ilgili kesimlerinin eleştirilerine yol açan, eksikliklerin bulunduğu saptanmıştır.

1995 yılında gerçekleştirilen düzenlemelere rağmen, ihlallerde verilen cezaların yeterli ve caydırıcı olmaması nedeniyle fikrî hakların yeterince korunamadığı hususunda gerek sektörel bazda gerekse uluslararası düzeyde mevcut Kanuna yönelik ciddi eleştiriler yapılmıştır” şeklinde aktarılmıştır. Bkz. Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem: 21, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 402, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538). Tutanağa ulaşmak için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d21/c055/tbmm21055062ss0402.pdf> (son erişim 05/08/2017).

²⁰ 4630 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun 03/04/2001 tarihli ve 24335 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

²¹ Bu konuyla ilgili bkz. **ALICA**; s. 91.

²² Nitekim bu husus 4630 sayılı Kanun m. 33 hükmünün gerekçesinde de “Ayrıca, TRIPS metninin 61’inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla; maddede belirtilen ihlallerden birini işleyenler hakkında ağır hapis ve para cezaları öngörülmüştür” şeklinde kaleme alınmıştır.

asıl sorunun cezaların hafifliği olmadığı, uygulanmaması olduğu belirtilmiştir²³. Bir diğer deyişle söz konusu uluslararası yükümlülük, cezaların hafif olmasından değil, cezasızlıktan dolayı tam manasıyla yerine getirilememiştir.

4630 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler sonucu giderilemeyen çeşitli aksaklıklar²⁴ ve cezaların oldukça ağır şekilde belirlenmesinden kaynaklı olarak uygulamada mahkumiyet kararlarına hükmedilmesindeki isteksizlik²⁵, 5101 sayılı Kanun²⁶ m. 24 ile FSEK m. 81 hükmünün bir kez daha değiştirilmesine yol açmıştır. Söz konusu değişiklikle esas olarak cezaların bireyselleştirilmesine uygun bir soyut cezanın öngörülebilmesi sağlanmaya çalışılmıştır²⁷.

Gelişen süreçte 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun²⁸ ("TCK") ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun²⁹ ("CMK") yürürlüğe girmesi Türk ceza hukukuna ilişkin temel yasalar bütünüyle yenilenmiştir. Ayrıca bu sürecin devamında özel ceza yasaları ve ceza içeren özel yasalarda, bir diğer deyişle tamamlayıcı ceza hukukunda da bir kodifikasyon hareketine girilmiştir. Bunun temelinde ise TCK m. 5 ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan genel hükümlerin özel ceza yasaları ve ceza içeren özel yasalar hakkında uygulanacağı yönündeki düzenleme bulunmaktadır³⁰. Bu madde sebebiyle genel hükümlerle çelişen veya ge-

²³ **ALICA**; s. 91; **SINAR**; s. 326; **ARIKAN**; s. 378. Nitekim bu husus Uluslararası Fikri Mülkiyet Birliği ("IIPA") raporlarına da yansımıştır. IIPA tarafından hazırlanan 2003 Special 301 Report'ta mahkemeler tarafından yeterince caydırıcı bir tavır alınmadığı, bunun sebebinin ise fikri haklara ilişkin suçları işleyen failerin aslında siyasi ve ekonomik durumdan kaynaklanan mağdurlar olduğu ve bu nedenle ilgili suçların ciddiye alınmadığı vurgulanmıştır. Bkz. **International Intellectual Property Alliance**; 2003 Special 301 Report, s. 605. Rapora ulaşmak için bkz. <http://www.iipa-website.com/rbc/2003/2003SPEC301TURKEY.pdf> (son erişim 05/08/2017).

²⁴ Bu konuyla ilgili detaylı analizler için bkz. **ALICA**; s. 91 - 93.

²⁵ **ALICA**; s. 94.

²⁶ 5101 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 12/03/2004 tarihli ve 25400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

²⁷ Nitekim 5101 sayılı Kanun m. 24 hükmünün gerekçesinde de bu husus "Madde ile; 5846 sayılı Kanunun 81'inci maddesinde yapılan değişiklikle bandrol kullanımına ve denetimine ilişkin usul ve esaslar ile uygulamanın ihlali halinde hükümlenilecek cezaların yeniden düzenlenmesi öngörülmüştür. Yargının takdir yetkisini genişletici bu düzenleme ile yargıca, öngörülen özgürlüğü bağlayıcı ceza ve para cezasını olayın özellikleri ve suçun ağırlığının değerlendirilerek şahıslendirebilmesi imkânı tanınmıştır. Bu imkân, terditli ceza oluşturmak suretiyle yaptırımlar 'veya' bağlacı ile bağlanarak tesis edilmiştir" şeklinde belirtilmiştir. Bkz. Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem: 22, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 386, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/753). Tutanağa ulaşmak için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c043/tbmm22043062ss0386.pdf> (son erişim 05/08/2017).

²⁸ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 12/10/2004 tarihli ve 25611 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

²⁹ 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu 17/12/2004 tarihli ve 25673 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

³⁰ Söz konusu yeniliğin sebebi ise tamamlayıcı ceza hukukunu oluşturan hükümlerle, kusur ilkesi, cezaların şahsiliği prensibi, kanun önünde eşitlik gibi ceza hukukunun birçok temel prensibine aykırı düzenlemeler yapılmıştır. Zaman içerisinde bu hükümler o kadar artmış ve belirsizleşmiştir ki, artık kanun koyucu ve uygulayıcılar tarafından dahi bu hükümlerin tamamının tespiti imkan-

nel hükümlerden başka düzenlemelerin yapılması gereken özel ceza yasalarında bir reform sürecine gidilmiştir. Neticede yasa koyucu 23/01/2008 tarihinde, 5728 sayılı “Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile uyumu sağlamaya yönelik olarak yüz elli üç Kanunda değişiklik yapmıştır³¹. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki ceza içeren hükümler de 5728 sayılı Kanun ile değişikliğe uğramıştır. Bandrol yükümlülüğünün düzenlendiği FSEK m. 81 hükmü de, 5728 sayılı Kanun m. 143 ile değiştirilerek günümüzdeki haline getirilmiştir.

C. Bandrol Sistemi ve Ceza Hukuku

Telif hakları ile ilgili olarak bandrol sistemi ve yükümlülüğü FSEK 81’de³² düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış

sız hale gelmiştir. Tamamlayıcı ceza hukukunu oluşturan hükümlerden genel prensiplere ilişkin olanlarının teker teker değiştirilmesi imkansızlığı karşısında, kanun koyucu TCK m. 5 hükmünün düzenlemek suretiyle Türk Ceza Kanunu’ndaki genel prensiplerin, tamamlayıcı ceza hukuku açısından da uygulanmasını amaçlamıştır. Bu konuyla ilgili ayrıca bkz. **TÜRAY, Aras**; “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 5. Maddesine İlişkin Bir İnceleme”, Prof. Dr. Nur CENTEL’e Armağan, T.C. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2013, Cilt: 19, Sayı: 2, Beta Yayıncılık, İstanbul 2013, s. 1731 - 1733.

³¹ 3039 sayılı Çeltik Ekimi Kanunu, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun, 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu değiştirilen kanunlardan sadece bir kaçıdır. Değiştirilen kanunların tam listesi için bkz. **ÖZGENÇ, İzzet**; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2016, s. 52, dpt. 116.

³² **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu madde 81: (1)** Musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunludur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunludur. Bandroller, Bakanlıkça bastırılır ve satılır. Bakanlıkça belirlenen satış fiyatı üzerinden meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapılabilir.

(2) Bandrol alınabilmesi için, bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhütnemeyi doldurması zorunludur. Bakanlıkça tespit edilen diğer evrak ve belgelerle birlikte başvuru yapılır. Bakanlık, bu başvuru üzerine başka bir işleme gerek kalmaksızın on iş günü içinde bandrol vermek mecburiyetindedir. Beyana müstenit yapılan bu işlemlerden Bakanlık sorumlu tutulamaz.

(3) Bandrol yapıştırılması zorunlu nüshaların tespit edilmesi ve çoğaltılmasına ilişkin materyalleri üreten veya bu materyallerin dolun ve çoğaltımını yapan yerler, bu maddede belirtilen taahhütnamenin bir kopyasını almak, saklamak ve istendiğinde yetkili makamlara ibraz etmekle yükümlüdür.

(4) Bandrol yükümlülüğüne aykırı ya da bandrolsüz olarak bir eseri çoğaltıp satışı arz eden, satan, dağıtan veya ticarî amaçla satın alan ya da kabul eden kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(5) Bakanlık ile mülki idare amirleri bandrollenmesi zorunlu olan nüshaların ve süreli olmayan yayınların, bandrollü olup olmadıklarını her zaman denetleyebilir. Gerekli görüldüğünde, mülki idare amirleri re’sen veya Bakanlığın talebi ile bu denetimi gerçekleştirmek üzere illerde denetim komisyonu oluşturabilir. İhtiyaç hâlinde, bu komisyonlarda Bakanlık ve ilgili alan meslek birlikleri temsilcileri de görev alabilirler.

(6) Bu denetimler sırasında bu Kanunda koruma altına alınan hakların ihlal edildiğinin tespiti hâlinde 75’inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca işlem yapılır.

(7) Bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların da yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanununun 38’inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

nüshaları ile süreli yayınlar bakımından bandrol alınması zorunludur. Ayrıca kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunludur. İhtiyari bandrol sistemine tabi eserlerin hangileri olacağı Bandrol Yönetmeliği m. 5/f. 2’de detaylı şekilde belirtilmiştir. Görüldüğü üzere FSEK m. 81/f. 1 ile süresiz yayınlar ile musiki ve sinema eserleri bakımından zorunlu, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserler bakımından bandrol yapıştırılması ihtiyaridir.

Bandroller, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bastırılır ve satılır. Ayrıca Bakanlık tarafından belirlenen satış fiyatı üzerinden meslek birlikleri aracılığıyla da bandrol satışı yapılabilmektedir. FSEK m. 81/f. 2 uyarınca bandrol alınabilmesi için, bandrol talebinde bulunan kişinin dolduracağı yasal hak sahibi olduğunu gösteren bir taahhütname ve Bakanlık tarafından tespit edilen diğer belge ve evraklarla başvurunun yapılması gerekmektedir. Başvuru üzerine Bakanlık on iş günü içerisinde bandrol vermek mecburiyetindedir. Ayrıca söz konusu beyana dayalı olarak yapılan işlemlerden dolayı Bakanlık sorumlu tutulamayacaktır. Buradaki sorumsuzluk kaydının bandrol talebiyle ilgili gerçekleştirilen taleplerdeki beyanların gerçeğe uygun olmama haliyle ilgili olduğu, ancak on iş günü olarak öngörülen süreyle ilgili olmadığı kabul edilmelidir³³.

Belirtmek gerekir ki bandrol sistemi, fikri hakların korunmasında aynı zamanda bir ceza hukuku aracı niteliğindedir. Gerçekten de FSEK m. 81 hükmünde birçok suç tipi düzenlenmiştir. İlgili hükümdeki fıkra 4’te bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu, fıkra 9’da bandrol sahteciliği suçu, fıkra 10’da bandrolleri başka eserler üzerine tatbik suçu, fıkra 11’de hileli davranışlarla bandrol temin etme suçu, fıkra 12’de yetkisi olmayan kişilere bandrol temin etme suçu düzen-

(8) Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

(9) Sahte bandrol üreten, satışı arz eden, satan, dağıtan, satın alan, kabul eden veya kullanan kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(10) Bir eserle ilgili olarak usulüne uygun biçimde temin edilmiş bandrolleri başka bir eser üzerinde tatbik eden kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(11) Yetkisi olmadığı hâlde, hileli davranışlarla bandrol temin eden kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(12) Yetkisi olmayan kişilere bandrol temin eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(13) Bandrol yükümlülüğüne aykırılığın aynı eserle ilgili olarak 71’inci maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde tanımlanan suçla birlikte işlenmesi hâlinde, fail hakkında sadece 71’inci maddeye göre cezaya hükümlenir. Ancak, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

(14) Bu Kanunda tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, ilgili tüzel kişi hakkında Türk Ceza Kanununun tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenir.

³³ ÖZTAN; s. 700. Kanaatimizce bu durum, FSEK m. 81/f. 11’de düzenlenen hileli davranışlarla bandrol temin etme suçunun genişlemesine yol açmaktadır. Zira Bakanlık yetkilileri, beyanın doğruluğuna yönelik bir karine kapsamında hareket ettikleri için herhangi bir denetim süreci söz konusu olmayacaktır. Bu durumda hileli davranışların kandırabilecek nitelikte olmasına yol açmakta ve suçun genişlemesi sonucunu doğurmaktadır.

lenmiştir. Ayrıca fıkra 7’de yasal ve bandrollü nüshaların yol, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı bir kabahat olarak kabul edilmiştir. FSEK m. 81/f. 13’te ise inceleme konumuz bakımından önemli olan özel bir içtima hükmü düzenlenmiştir. Buna göre FSEK m. 81’deki suçlar ile birlikte FSEK m. 71/f. 1-1 hükmündeki suçlar da işlenirse fail, FSEK m. 71/f. 1-1 hükmü uyarınca cezalandırılacak, ancak cezası üçte bir oranında arttırılacaktır. Görüldüğü üzere korsanla mücadele ve eser sahipleri ile diğer ilgili kişilerin haklarının korunması bakımından oluşturulan bandrol sisteminin işlerliğinin sağlanmasında ceza hukuku önemli bir yer tutmaktadır.

II. BANDROL YÜKÜMLÜLÜĞÜNE AYKIRILIK SUÇU

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık yukarıda da belirtildiği üzere FSEK m. 81/f. 4’te suç olarak düzenlenmiştir. İlgili fıkra hükmü “Bandrol yükümlülüğüne aykırı ya da bandrolsüz olarak bir eseri çoğaltıp satışı arz eden, satan, dağıtan veya ticari amaçla satın alan ya da kabul eden kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır” şeklinde kaleme alınmıştır.

A. Korunan Hukuksal Değer

Doktrinde bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla ilgili korunan hukuksal değere ilişkin görüş birliği yoktur. Bir görüşe göre bandrol suçlarının öngörülmesinin sebebi ve suçla korunan hukuksal değer bandrol yükümlülüğüne uyulmasının sağlanması ve böylece hem toplumun hem de nihai olarak eser ve hak sahiplerinin haklarının korunmasıdır³⁴. Bir diğer görüşe göre suçla doğrudan, elde edilen gelirden pay sahibi olan devlet; dolaylı olarak da eser nüshalarının bandrole bağlı dolaşımı ile ticari hayat ve hak sahiplerinin menfaatleri korunmaktadır³⁵. Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla eser sahibinin mali haklarının ve devletin bu eserlerin ticari dolaşımından kaynaklanan gelirinin de korunduğu ileri sürülmektedir³⁶. Benzer yöndeki bir başka görüşe göre suçla eser sahiplerinin, bağlantılı hak sahiplerinin ve devletin, kayıt dışı ekonomi sebebiyle zarara uğraması engellenerek, menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır³⁷.

Kanaatimizce bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunda korunan hukuksal değer fikri hakların korunması sisteminin işlerliğidir. Zira bandrol, korsanla mücadelede etkili ve hızlandırılmış bir yöntem olarak düşünülmüştür. Bu nedenle kanun

³⁴ YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2864.

³⁵ ÇAKIR; s. 154.

³⁶ YAZICIOĞLU; s. 446. Belirtmek gerekir ki yazar eser sahiplerinin dahi kendi eserlerini bandrolsüz şekilde ticari dolaşıma sokamayacağından hareketle burada korunan esas değer bandrol uygulamasını yerleştirmek ve denetlemek olduğunu savunmaktadır. Benzer doğrultuda ÖZDERYOL; s. 212; TURAN; s. 223; GÜNEŞ; Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, s. 277.

³⁷ AKYILDIZ ŞAHİN; s. 85.

koyucunun amacı bandrol yükümlülüğü kapsamındaki eserlerin kayıt dışı şekilde ticari dolaşıma sokulmasından kaynaklı vergisel zararın takibi ve tahsili değildir³⁸. Bu argümanı destekleyen bir husus da Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamındaki diğer suçların şikayete tabi olmasına karşın FSEK m. 81’de düzenlenen bandrol suçlarının resen kovuşturulabilir olmasıdır³⁹. Bu sayede şikayete tabi olan suçlar karşısında yetkililerin harekete geçmesinin önündeki engel kaldırılarak⁴⁰ fikri haklara yönelik ihlallere daha etkili ve hızlı şekilde müdahale edilmesi amaçlanmaktadır. Gerçekten de bandrol sistemi korsanla mücadelede ve eser sahipleri ile hak sahiplerinin fikri haklarının korunmasında en etkili araçlardan biridir. Bu doğrultuda bandrol yükümlülüğüne aykırılık fiilinin suç haline getirilmesinde korunması amaçlanan değer, fikri hakların korunması sisteminin işlerliği olduğu kabul edilmelidir⁴¹. Elbette hak sahiplerinin ceza hukukuyla korunmasında FSEK m. 71’in şikayete tabi olması, buna karşın dolaylı şekilde devletin gelirlerinin korunduğu FSEK m. 81’in resen kovuşturulabilir olması eleştirilebilecektir.

Gerçekten de fikri hakların korunması sisteminin işlerliğine yönelik koruma aslında bandrol yükümlülüğüne tabi eserlerle ilgili olarak FSEK m. 71’deki suçların işlenmesi halinde şikayetin aranmamasıyla da sağlanabilecektir. Dolayısıyla bandrol yükümlülüğünü ihlal eyleminin bir suç olarak düzenlenmesi suç politikası bakımından isabetli bir tercih olmamıştır. Gerçekten de bandrol yükümlülüğünün korsanla mücadelede etkili bir araç olması, hak sahiplerinin fikri haklarına yönelik müdahaleler bakımından şikayette bulunmamasının bir sonucudur. FSEK m. 71’de düzenlenen suç bakımından şikayet şartının sağlanmaması sonucunda korsanla mücadelede güçlükler yaşanması sonucunda resen kovuşturulabilir bir suçun oluşturulması yerine, FSEK m. 71’deki suçun resen kovuşturulabilir hale getirilmesi daha isabetli olurdu. Halbuki mevcut durumda fikri hakkı doğrudan ihlal edilen kişi dahi şikayette bulunmayarak failin cezalandırılmasına ihtiyaç duymadığını gösterirken, fail bandrol yükümlülüğüne aykırı davranışı sebebiyle cezalandırılmaktadır. Bu nevi bir durum ise ceza hukukunun *ultima ratio* niteliğiyle bağdaşmamaktadır. Kanaatimizce korsanla mücadele bakımından FSEK

³⁸ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2864; **AKYILDIZ ŞAHİN**; s. 85.

³⁹ Benzer doğrultuda **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2864; **GÜNEŞ**; Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, s. 281; **TURAN/YILMAZ**; s. 69.

⁴⁰ **ALICA**; s. 79.

⁴¹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu vermiş olduğu bir kararında korunan hukuksal değeri “fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi” olarak ifade etmiştir. Bkz. YCGK, E. 2013/7-591, K. 2014/171, Tarih: 08/04/2014, www.kazanci.com. Kanaatimizce “fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi” korunan bir değer, hatta bir değer dahi değil, suçla ulaşılmaması amaçlanan bir sonuçtur. Buna karşın Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2005 yılında vermiş olduğu bir kararda, suçla korunan hukuksal değerle ilgili “FSEK’nın 81. maddesinde korunan hukuki değer, eser sahibi veya hak sahiplerinin hakları değil eserlerde bandrol uygulanmasını yerleştirmek ve denetlemek olduğu anlaşılmaktadır” (YCGK, E. 2005/7-67, K. 2005/97, Tarih: 19/07/2005, www.kazanci.com) bize göre diyerek daha doğru bir sonuca ulaşmıştı.

m. 71'deki suçun şikayete tabi olmaktan çıkartılarak resen kovuşturulabilir hale getirilmesi⁴², bandrol yükümlülüğüne aykırılığın ise bir kabahat olarak düzenlenmesi ceza hukukunun temel prensipleriyle daha uyumlu bir çözüm olacaktır.

B. Fail

Doktrindeki ağırlıklı görüş FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun failinin herkes olabileceği yönündedir⁴³. Bununla birlikte bir diğer görüşe göre, yasal olarak bandrol alma hakkı olmayanların, FSEK m. 81'de düzenlenen suç işlemeleri mümkün değildir. Bozbel'e göre herhangi bir eseri, hak sahibi olmadan yasalara aykırı şekilde çoğaltan ve yaymak isteyenlerin yasaya uygun biçimde bandrol alabilmelerine yasal olarak olanak bulunmamaktadır. Bu nedenle hak sahibi olmadan eseri yasalara aykırı şekilde çoğaltan ve yayan kişiler FSEK m. 81'de düzenlenen suçları işleyemeyeceklerdir⁴⁴. Yazıcıoğlu'na göre ise, bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunda, bandrol yükümlüsü sadece eser sahibi veya hak sahibi olabileceğinden, bandrol yükümlülüğüne aykırılık da ancak bu iki kişi için söz konusu olabilir. Dolayısıyla bu durumda fail, sadece eser sahibi veya hak sahibi olabilir⁴⁵.

Kanaatimizce bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu herkes tarafından işlenebilecektir. Suçun özgü suç olduğu varsayılsa, eserin hak sahibinin izni olmaksızın çoğaltıldığı ve satışa arz edildiği bir olayda, çoğalttığı eseri satışa arz etme eylemini gerçekleştiren kişi bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun faili olamayacaktır. Böylece failin FSEK m. 81 değil, yalnızca FSEK m. 71'den dolayı sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Yine bu doğrultuda yetkililerin resen soruşturabileceği bir suç da söz konusu olmayacak ve eser sahibi veya hak sahiplerinin şikayeti gerekli olacaktır. Halbuki ortaya çıkan bu sonuç, bandrol sisteminin kabulünün temelindeki motivasyonla bağdaşmamaktadır⁴⁶. Bunların yanı sıra

⁴² FSEK m. 71'in resen kovuşturulabilir bir suç haline getirilmesinin olumsuz bir tarafı olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Şöyle ki suçun şikayete tabi olması, aynı zamanda CMK m. 253/f. 1 uyarınca uzlaştırmaya da tabi olması sonucunu doğurmaktadır. Fikri hakkı ihlal edilen eser ve bağlantılı hak sahipleri, uzlaştırma vasıtasıyla hak ihlalinin sonuçlarını uzun dava süreçleri olmaksızın giderebilme imkanına da sahiptirler. Bu nedenle FSEK m. 71 hükmü resen kovuşturulabilir bir suç haline getirilirse, söz konusu imkanın yok olmaması için FSEK m. 71 veya CMK m. 253'te suçun resen kovuşturulabilir olmasına rağmen uzlaştırmaya tabi olacağı yönünde bir değişikliğin de yapılması isabetli olacaktır.

⁴³ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2865; **TURAN**; s. 234; **ÇAKIR**; s. 158; **AKYILDIZ ŞAHİN**; s. 86; **ÖZDEREL**; s. 212; **GÜNEŞ**; Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, s. 279.

⁴⁴ **BOZBEL, Savaş**; Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul 2015, s. 267.

⁴⁵ **YAZICIOĞLU**; s. 448. Belirtmek gerekir ki yazar devamında "hemen söylemek gerekir ki bu ihtimalin dışında gerek bandrol yükümlülüğüne aykırılık gerekse diğer bandrol suçları bakımından failin sıfatı bir özellik arz etmemektedir... Kanunda yasaklanan fiilleri gerçekleştiren 'kişi'den bahsedildiğinden bu suçların faili herkes olabilir" demiştir.

⁴⁶ Yargıtay Ceza Genel Kurulu da bir kararında "Bu tür tecavüzlerin failinin, öncelikle ve yoğunlukla 'hak sahibi olmayanlar' olacağından kuşku yoktur. Bu nedenledir ki bandrol temini ile asıl ve öncelikli hak sahibi olmayanlardan gelen mali hak tecavüzlere karşı olanları korumak amacı güdüldüğü, korsan yayınların böyle bir onay belgesini temine olanakları olamayacağından öncelikle

FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen suçun özgü bir suç olduğunu gösteren bir ibare de bulunmamaktadır. Nitekim FSEK m. 81/f. 4 hükmünün uygulanabilmesi için çoğaltma ve satışa arz etme, satma veya dağıtma hareketleri hak sahibi kişiler tarafından gerçekleştirilmek zorunda değildir. Hatta FSEK m. 81/f. 13 hükmü de bu argümanımızı destekler niteliktedir. İlgili fıkraya göre FSEK m. 81'de düzenlenen suçlarla birlikte FSEK m. 71/f. 1-1 hükmündeki suçlar da işlenirse, FSEK m. 71/f. 1-1 hükmünden dolayı cezaya hükmolunacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm göstermektedir ki FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen fiil, hak sahibi olan bir kişi tarafından gerçekleştirilmek zorunda değildir. Nitekim hak sahibi bir kişi tarafından yapılırsa idi, bu durumda FSEK m. 71/f. 1-1'den dolayı bir sorumluluğun doğma ihtimali olmayacaktı. O halde kanun koyucunun iradesi de hem FSEK m. 81/f. 4'ün düzenlenişi hem de FSEK m. 81/f. 13 hükmünün varlığı itibarıyla suçun özgü suç olmadığı yönündedir.

C. Mağdur

Mağdur kavramı doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre suçun mağduru, suçun maddi konusunun taşıyıcısıdır⁴⁷. Buna göre suçun konusuna sahip olan kişi, aynı zamanda suçun mağduru. Eğer suçun maddi konusu, herhangi bir kişi tarafından sahip olunamayan bir şeyse, bu durumda mağdur kamu olacaktır⁴⁸. Bizim de katıldığımız ikinci bir görüşe göre suçun mağduru, suçla korunan hukuksal değerden hareketle belirlenmelidir. Buna göre mağdur, suçla ihlal edilen değer taşıyıcısıdır⁴⁹.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla korunan hukuksal değer, fikri hakların korunması sisteminin işlerliğidir. Bu de-

suçu işleyen duruma düşeceğini kabul etmek gerekmektedir. Korunmak istenen değerlerin ancak, bu yöntemle en üst seviyede korunabileceğinde kuşku bulunmamaktadır" (Bkz. YCGK, E. 2005/7-67, K. 2005/97, Tarih: 19/07/2005, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak, suçun özgü bir suç olmadığını benzer gerekçelerle belirlemiştir. Benzer doğrultuda Yar. 19. CD., E. 2015/33784, K. 2016/17193, Tarih: 03/05/2016, www.kazanci.com.

⁴⁷ ÖZGENÇ; s. 202; ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, Caner; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2015, s. 288; HAKERİ, Hakan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2016, s. 140; KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2016, s. 110.

⁴⁸ KOCA/ÜZÜLMEZ; s. 110.

⁴⁹ TOROSLU, Nevzat; Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970, s. 175; ÖZBEK, Veli Özer/DOĞAN, Koray/BACAĞSIZ, Pınar/TEPE, İlker; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2016, s. 221; ÖZTÜRK, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan; Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 16. Baskı, Ankara 2016, s. 173; HAFİZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2012, s. 233; ZAFER, Hamide; Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1-75, 6. Baskı, İstanbul 2016, s. 161; DEMİRBAŞ, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2016, s. 550; ÜNVER, Yener; Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003, s. 141; KATOĞLU, Tuğrul; "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları", AÜHFD, Cilt: 61, Sayı: 2, Yıl: 2012, s. 661; DEĞİRMENCİ, Olgun; "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları", TBB Dergisi, Sayı: 77, Yıl: 2008, s. 37.

ğerin de kamusal bir değer olduğu kabul edilmelidir. Zira fikri mülkiyete yönelik korumanın yetersiz olması, üretkenliği ve yaratıcılığı köreltecek, toplumun gelişmesini yavaşlatacaktır. Dolayısıyla fikri mülkiyetin korunması, aslında toplumun gelişimini de korumak anlamına gelecektir. Bu nedenle fikri hakların korunması sisteminin işlerliği, aynı zamanda kamusal değerlerle de ilişkilidir. Bu doğrultuda bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun mağduru kamudur⁵⁰.

Suçla ikincil derecede korunan eser sahipleri ile hak sahipleri ise suçtan zarar gören konumundadır⁵¹. Zira FSEK m. 81/f. 4'teki fiilin gerçekleştirilmesiyle kural olarak hak sahiplerinin maddi hakları da zedelenmektedir.

D. Suçun Maddi Konusu

Suçun maddi konusu, suçla vücut veren hareketin üzerinde gerçekleştiği objeler veya insanlardır⁵². FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen suçun maddi konusu ise çoğaltıp satışı arz etme, satma, dağıtma veya ticari amaçla satın alma ya da kabul etme seçimlik hareketlerine konu olan eserler⁵³ ve bağlantılı hakka konu ürünlerdir⁵⁴. Belirtmek gerekir ki her türlü eser bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun konusu olamayacaktır. FSEK m. 81/f. 1 uyarınca musiki ve sinema eserleri, süreli yayınlar ya da ihtiyari olarak bandrol zorunluluğuna tabi kılınmış bir eser ilgili suçla konu olabilecektir.

1. Musiki Eserleri

Musiki eserler, FSEK m. 3'te⁵⁵ "her nevi sözlü ve sözsüz beste" olarak tanımlanmıştır. Musiki eserde koruma konusu, işitilen sesler arasında sıra (gam) ve bağlılık, seslerin melodi, ritim ve harmoniyle belirli karışımları ve aynı zamanda ses ile ifade edilen içeriktir⁵⁶. Musiki eserin harmoni, ritim ve melodi unsurlarını

⁵⁰ Aynı doğrultuda **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2866; **YAZICIOĞLU**; s. 450; **TURAN**; s. 235; **ÇAKIR**; s. 159; **GÜNEŞ**; "Bandrol Suçları", s. 38.

⁵¹ **ÇAKIR**; s. 159. Yargıtay da "Bilirkişi raporunda isimleri yazılı ele geçen kitaplar içerisinde Dharma Yayıncılık ve Uğur Mumcu Vakfının kitapları bulunmadığından dolayı davaya müdahale hakları olmayıp, anılan vakıf ve şirketin müdahilliklerine karar verilmesi hükmü temyiz yetkisi vermeyeceğinden, müştekiler vekilinin temyiz isteminin CMUK.nun 317. maddesi uyarınca reddine" (Yar. 7. CD., E. 2003/13998, K. 2006/238, Tarih: 13/02/2006, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak, ele geçen bandrolsüz eserler içerisinde fikri herhangi bir hakkı olmayan kişinin katılan olamayacağına hükmederek dayalı bir biçimde aynı görüşü benimsemiştir.

⁵² **TOROSLU**; s. 185; **ARTUK/GÖKÇEN/YENİDÜNYA**; s. 284; **DEMİRBAŞ**; s. 547; **ÖZBEK/ DOĞAN/BACAĞIZ/TEPE**; Genel Hükümler, s. 222; **ÜNVER**; s. 142; **ZAFER**; s. 162, 163; **HAKERİ**; s. 142; **KOCA/ÜZÜLMEZ**; s. 112.

⁵³ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2863; **ÇAKIR**; s. 159.

⁵⁴ **TURAN**; s. 236. Turan tarafından işaret edildiği gibi bağlantılı hakka konu olan ürünler de bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun maddi konusunu oluşturabilecektir. Gerçekten de bazı durumlarda bağlantılı hak sahibi ile eser sahibinin hakları aynı obje üzerinde birleşebileceği için bu durumda bağlantılı hakka konu olan ürün de suçun maddi konusunu teşkil edecektir.

⁵⁵ **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu madde 3**: Musiki eserleri, her nevi sözlü ve sözsüz bestelerdir.

⁵⁶ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 124. Ayrıca bkz. Yarg. 11. HD., E. 2005/3742, K. 2006/3428, Tarih: 03/04/2006.

barındırması gerekir. Ayrıca seslerin birbirini izlemesinde bir hususiyetin varlığı da aranmaktadır⁵⁷. Eser sahibinin hususiyeti, bir ses sıralamasında, belirgin bir bağlantıda, ritimde, enstrümantasyonda ya da orkestra düzenlemesinde olabilir. Burada dikkate alınacak esas husus genel izlenimdir⁵⁸. Mevcut musiki eserlerin farklı şekillerde yorumlanmasıyla kural olarak yeni bir eser değil, işleme eser ortaya çıkartılabilecektir⁵⁹. Bir bestenin icrası ise musiki eser teşkil etmeyecektir⁶⁰. Burada icracı sanatçı, musiki eserden kaynaklı haklara bağlı olan ayrı bir hakka sahip olacaktır. Örneğin İdil Biret'in, Mozart tarafından bestelenmiş bir eseri piyanoda çalması durumunda musiki eser sahibi Mozart, icracı sanatçı ise İdil Biret olacaktır.

Musiki eser sözlü olabileceği gibi sözsüz de olabilir. Sözsüz musiki eserin sahibi besteci, sözlü musiki eserin sahibi ise güfteci ve bestecidir. Güfteci ve besteci bazen aynı kişi bazen de ayrı kişiler olabilir. Ayrı kişiler olduğu takdirde ortak eser sahipliği söz konusu olacaktır⁶¹. Kanun hükmünde musiki eserin asgari şartları belirlenmemiştir.

2. Sinema Eserleri

Sinema eserleri FSEK m. 5'te⁶² "elektronik veya mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisi" olarak tanımlanmıştır⁶³. Sinema eserindeki ifade vasıtası, zaman itibarıyla birbirini takip et-

⁵⁷ **ÖNGÖREN, Gürsel**; Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri, İstanbul 2010, s. 25.

⁵⁸ **KARAHAN, Sami/SULUK, Cahit/SARAÇ, Tahir/NAL, Temel**; Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları, 4. Baskı, Ankara 2015, s. 66.

⁵⁹ **EREL, Şafak**; Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2009, s. 63; **ÖNGÖREN**; s. 25, 26. Belirtmek gerekir ki ortaya çıkan eserin, işleme eser olarak korunması için de asıl eserden esinlenme ve yararlanma serbestisinin aşılmaması gerekmektedir. **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 126. Yargıtay da bir kararında elektronik veya mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisini intihal olarak nitelendirmiştir. Bkz. Yarg. 11 HD., E. 2006/695, K. 2007/3983, Tarih: 06/02/2007.

⁶⁰ **TEKİNALP; Ünal**; Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2012, s. 123; **EREL**; s. 64; **ÖZTAN**; s. 131.

⁶¹ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 127; **KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL**; s. 67.

⁶² **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu madde 5**: Sinema eserleri, her nevi bedii, ilmi, öğretici veya teknik mahiyette olan veya günlük olayları tespit eden filmler veya sinema filmleri gibi, tespit edildiği materyale bakılmaksızın, elektronik veya mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisidir.

⁶³ 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun m. 3/f. 1- b hükmünde sinema filmleri "Sinema sanatına özgü dil ve yöntemler ile meydana getirilen belgesel, kurgu, animasyon ve benzeri türlerde; konulu veya konusuz, uzun veya kısa metrajlı, tespit edildiği materyale bakılmaksızın elektronik, mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisinden ibaret filmler" şeklinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte ilgili kanundaki "sinema filmleri" kavramıyla FSEK m. 81 ve 5'te geçen sinema eserlerinin ne ölçüde örtüştüğü de tartışmalıdır. Tosun'a göre FSEK m. 5 hükmü aslında eserin korunma şartlarına ilişkindir, ancak 5224 sayılı Kanundaki ibarenin eser sahibinin korunma şartlarıyla doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır. Bkz. **TOSUN, Yalçın**; Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları, İstanbul 2009, s. 91. Bu nedenle aktarılan tanım yol gösterici olsa da sinema eserlerini konumuz bağlamında anlamlandırmak için yeterli değildir.

mekte olan resimlerden ibarettir⁶⁴. Şunu da belirtmek gerekir ki söz konusu hareketli görüntüler dizisi, fotoğraftakinin aksine statik değil, dinamik bir aktarımı içermektedir⁶⁵. Bu bağlamda slayt gösterileri sinema eseri teşkil etmez. Sinemada gösterilen veya televizyonda yayınlanan filmler, diziler, çizgi filmler, kültür amaçlı programlar, belgeseller, haber programları hükmün kapsamında değerlendirilebilir. Ayrıca sinema eserinin tespit edilmiş olduğu materyal önem taşımaz⁶⁶. Yani bir bilgisayarın hard-diskine, VCR kasetlere veya CD'lere kayıtlı birbiriyle ilişkili hareketli görüntülerin hepsi sinema eseri niteliği kazanabilecektir. Benzer şekilde hareketli görüntünün hangi teknikle (selüloit, dijital, elektromanyetik ve benzeri) ve hangi formatta (dar veya geniş bantlı filmler) tespit edildiği de önemli değildir⁶⁷. FSEK m. 5'ten yola çıkılarak farklı sinema eseri türleri olduğu da belirtilmektedir. Yavuz'a göre "her nevi bedii, ilmi, öğretici veya teknik mahiyette olan veya günlük olayları tespit eden filmler" ve sinema filmi gibi olması gerekmeyen "görüntüler dizisi" olmak üzere iki grup sinema eserinden bahsedilebilecektir⁶⁸. Şunu da belirtmek gerekir ki bizim de katıldığımız görüşe göre FSEK m. 5'te sinema eserleri sınırlı sayıda değil, örnekleme biçiminde sayılmıştır⁶⁹. Bir diğer deyişle FSEK m. 5'te geçmeyen başkaca yapımlar da şartları sağladığı takdirde sinema eseri olarak kabul edilebilecektir.

Sinema eserlerinin niteliğine ilişkin doktrinde çeşitli tartışmalar vardır. Örneğin eserin sinema eserine özgü çekim tekniği şartını taşıması gerektiği ileri sürülmektedir⁷⁰. Benzer şekilde sinema eserlerinde senaryo ve yönetmenin bulunması gerektiği yönünde görüşler de vardır⁷¹. Kanaatimizce burada önemli olan eserin sahibinin hususiyetini yansıtmasıdır. Hususiyet kendi içerisinde tartışmalı bir kavram olmakla birlikte ayrıca sinema eserlerinde de hususiyetin hangi alanlarda aranacağı da incelenmektedir. Bizim de katıldığımız bir görüşe göre sinema eserlerinde hususiyet "kural olarak, yaratanın korunmaya değer niteliği taşıyacak derecede eser sahiplerinin ortak faaliyeti ve emeğiyle aidiyet ilişkisi kurmuş olması" şeklinde tanımlanabilecektir⁷². İlişkili hareketli görüntüler dizisinin kaydı, seçimi ve düzenlenmesi ile hususiyet şartını sağlaması yeterlidir⁷³. Belirtmek gerekir ki tartışmalı

⁶⁴ ÖZTAN; s. 146. Belirtmek gerekir ki sinema eserinin sesleri barındırması veya montajlama faaliyeti de sinema eseri kapsamında olabilecektir. Ancak sinema eserinin asgari unsuru birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisi olarak kabul edilmelidir.

⁶⁵ EREL; s. 73.

⁶⁶ EREL; s. 74; YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 155.

⁶⁷ KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL; s. 73.

⁶⁸ TEKİNALP; s. 128; YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 155.

⁶⁹ Bu konuyla ilgili bkz. TOSUN; s. 52 - 54.

⁷⁰ Bkz. TEKİNALP; s. 127; EREL; s. 74.

⁷¹ Bu görüşler ile ilgili bkz. TOSUN; s. 83 - 87.

⁷² TOSUN; s. 76.

⁷³ KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL; s. 73; ÖZTAN; s. 148. Bununla birlikte hususiyet arz eden birbiriyle ilişkili görüntüler dizisinin sinema eseri olarak nitelendirilmesi dahi tartışılabilir. Nitekim yurt dışında kullanılmakta olan ancak Türk hukukunda yer edinmemiş görsel-işitsel eser gibi kapsayıcı bir kavramın da varlığı karşısında bütün birbiriyle ilişkili görüntüler dizisinin sinema

örnekler söz konusu olabilmektedir. Örneğin bir futbol müsabakasının kameralarla naklen yayınlamasında, yayın konusu hareketli görüntülerin sinema eseri oluşturup oluşturamayacağı üzerinde durulabilir. Yargıtay tarafından verilen bir kararda futbol müsabakasının naklen yayınlanmasında, yayın ekibinin faaliyetinin yayın üzerinde hususiyet oluşturacak herhangi bir hakimiyet ve etkisi bulunmadığından bahisle, hususiyetin varlığından ve bir sinema eserinden bahsedilemeyeceği sonucuna ulaşmıştır⁷⁴. Bununla birlikte şov amaçlı gerçekleştirilen müsabakalar veya spor faaliyetleri (su balesi, buz pateni vb.) daha önceden hazırlanan hareketler dizgesi ve koreografi ile bir gösteri halini alabilecektir. Bu nevi şovların yayınlanmasında daha önceden belirlenmiş ışık düzeni, kamera açıları ve çekim tekniği ile yayına hususiyet kazandırılabilir ve bu yayınlar sinema eseri olarak korunabilecektir⁷⁵. O halde sinema eserinin varlığı bakımından esas araştırılması gereken, hareketli görüntülerin eser sahibinin hususiyetini yansıtmayı yansıtmadığıdır.

3. Süreli Olmayan Yayınlar

Süreli yayın ve süresiz yayın Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda tanımlanmamıştır. Bu kavramlar 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlanmıştır. FSEK m. 81/f. 4'te geçen "süreli olmayan yayın" ifadesi süresiz yayın anlamına gelmektedir. Basın Kanunu m. 2/f. 1-c uyarınca süresiz yayın, belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan gibi basılmış eserleri ifade eder. Görüldüğü üzere süreli yayınlar için aranan belirli aralıklarla yayınlanma koşulunun, süresiz yayınlarda bulunmaması gerekir. Ancak sadece bu unsura bakılarak süreli yayının ne olduğunun tespit edilmesi mümkün görünmemektedir. Kanaatimizce bir yayının süreli veya süresiz olduğunun tespitinde en isabetli metot o yayının, öncelikle süreli yayın koşullarını sağlayıp sağlamadığına bakılmasıdır. Eğer şartları sağlıyorsa eser süreli yayındır, şartları sağlamıyorsa süresiz yayındır.

Süreli yayın Basın Kanunu m. 2/f. 1- c'de tanımlanmıştır. Buna göre süreli yayın, belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınlarıdır. Ancak bir eserin süreli yayın olup olmaması sadece bu şartı sağlayıp sağlamadığı ile anlaşılabilir. Süreli yayınlar için aranan başkaca unsurlar da mevcuttur. Bunlardan birincisi süreklilik unsurudur. Süreklilik unsuru, eserin sürekli olarak yayınlanmasını gerektirir. Belirli aralıklarla ve birbirini izleyen değişik sayılar halinde yayınlanma söz konusu olmalıdır. Süreklilik, mutlak bir devamlılık olarak anlaşılmalıdır. Yayının dönemselliği de süreklilik koşulunun gerçekleşmesi bakımından yeterlidir⁷⁶. Bu dönem belli bir tarih veya sayıyla yahut belirli bir olayın sona ermesi ile sınırlandırılabilir. Yayınlama günlük ola-

eseri olarak nitelendirilmesi Türk hukukunun gelişimi bakımından da isabetli olmayacaktır. Görsel-işitsel eser kavramıyla ilgili bkz. **TOSUN**; s. 130; **BOZBEL**; s. 46.

⁷⁴ Yarg. 11. HD., E. 2005/13440, K. 2005/12765, Tarih: 23/12/2005. Karar için bkz. **TOSUN**; s. 225.

⁷⁵ Bkz. **TOSUN**; s. 224, dpt. 263. Benzer doğrultuda **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 157.

⁷⁶ **İÇEL, Kayıhan**; Kitle İletişim Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2017, s. 172.

bileceği gibi haftalık, aylık veya başkaca periyotlarla da olabilir. Burada önemli olan eserlerin belirli aralıklarla ve birbirini izleyen değişik sayılar halinde yayımlanmasıdır⁷⁷. Süreli yayının ikinci unsuru ise bağımsızlıktır. Buna göre basılmış eserin yayınlanan her sayısının diğer sayılarından bağımsız olması, yani birbirini izleyen her sayının kendine özgü bir içeriğinin bulunması gerekir⁷⁸. her yıl bir bütünün parçaları olarak çıkartılan kitaplar, aslında belli aralıklarla yayımlanmasına karşın süreli yayın değildir⁷⁹. Örneğin bir hikayenin her yıl ardı ardına çıkarılan kitaplarla anlatılması durumunda bu eserler süreli değil, süresiz yayındır. Zira burada eserler arasında bir bağımsızlık yoktur. Somutlaştırmak gerekirse Yüzüklerin Efendisi adlı üçlemedeki her bir kitap ayrı bir süresiz yayın teşkil etmektedir.

4. İsteğe Balı Olarak Bandrole Tabi Kılınabilecek Eserler

İsteğe bağlı olarak bandrol uygulamasına tabi tutulabilecek eserler FSEK m. 81'de "kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunludur" şeklinde belirtilmiştir. Burada ayrıca bandrol talebinde bulunulan eserin Bakanlık tarafından kayıt ve tescilinin yapılmış olması da gerekmektedir. Kolay kopyalanmaya müsait olmanın ne olduğu açık değildir. Burada fotoğraflar, grafikler, resimler örnek olarak verilebilir⁸⁰. Yine ilgili hükme dayalı bazı eser çeşitleri Bandrol Yönetmeliği 5. maddesinin⁸¹ 2. fıkrasında sayılmıştır. Buna göre sayılan eserlerde

⁷⁷ İÇEL; Kitle İletişim Hukuku, s. 173.

⁷⁸ ÖZEK, Çetin; Türk Basın Hukuku, İstanbul 1978, s. 741.

⁷⁹ DÖNMEZER, Sulhi; Basın ve Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 1976, s. 275. Belirtmek gerekir ki Dönmezer bu örneği süreklilik unsuru altında vermiştir.

⁸⁰ YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2858. Belirtmek gerekir ki ALICA, bilgisayar oyunlarını da bu örnekler arasında vermiştir. Gerçekten de bilgisayar oyunlarının çoğaltılmış nüshaları kolay kopyalanmaya müsait eser niteliğinde sayılabilir. Bununla birlikte eser sahibi veya hak sahiplerinin bilgisayar oyunlarının bandrole tabi kılınması için bir talepte bulunması mümkün değildir. Zira Bandrol Yönetmeliği m. 7'de bu nevi eserlerin zorunlu bandrol uygulamasına tabi olduğu belirtilmiştir. Ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere bu zorunluluk Kanun değil, Yönetmelik hükmüyle getirildiği için bilgisayar oyunlarının bandrolsüz olarak veya bandrol yükümlülüğüne aykırı olarak çoğaltılıp dağıtılması, satılması, satışa arz edilmesi ya da ticari amaçla satın alınması ve kabul edilmesi FSEK m. 81 kapsamında değerlendirilemeyecektir. Ayrıca bilgisayar oyunları Bandrol Yönetmeliği m. 7 ile zorunlu bandrol sistemine dahil edildiği için isteğe bağlı olarak da bandrol yükümlülüğüne tabi olamayacaktır. Neticede söz konusu düzenlemeler nedeniyle bilgisayar oyunları ile ilgili olarak FSEK m. 81'deki suçun işlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle Yönetmelik hükümlerinde ya da FSEK m. 81'de değişikliğe gidilmesi gerekmektedir.

⁸¹ **Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik madde 5: (1)** Süreli olmayan yayınlar ile kayıt ve tescili yapılan sinema ve müzik eseri nüshalarına, çoğaltmayı takiben sevkiyattan önce bandrol yapıştırılması zorunludur. Bandrol zorunluluğu kapsamındaki eser türlerinden birini veya birkaçını içermekle birlikte esas olarak fikir ve sanat eseri taşımayla tahsis edilmemiş olan ve taşıyıcı materyal özelliği göstermeyen cihazlara bandrol verilmez.

(2) Aşağıda sayılan hallerde bandrol kullanılması eser veya hak sahiplerinin isteğine bağlıdır:

(a) Kanunun 31'inci ve 32'nci maddelerinde bahsi geçen ve resmen yayınlanan veya ilan olunan kanun, tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge, kazai kararlar ile söz ve nutuklardan ibaret yayınlar,

(b) Eğitim ve öğretim kurumlarında eğitim ve öğretim amacıyla kullanılacak yayınlardan, ön ve arka kapaklar ile belirli sayfalarda on dört puntodan küçük olmamak üzere, "Tanıtım nüshasıdır, para ile satılmaz." ibaresi taşıyan tanıtım nüshaları,

bandrol kullanımı, eser veya hak sahiplerinin isteğine bağlanmıştır. Hükümlerdeki “veya” bağlacı, eserin bandrol uygulamasına tabi kılınması için eser sahibi ve hak sahiplerinin birlikte hareket etmesinin zorunlu olmadığını göstermektedir. Belirtmek gerekir ki Bandrol Yönetmeliği m. 5/f. 2’de sayılan bazı haller (a, ç, d, f ve ğ bentleri) FSEK m. 81 kapsamında zorunlu bandrol uygulamasına tabi olan eserleri de içermektedir. Bir diğer deyişle Kanun hükmünde zorunlu bandrol uygulamasına tabi eserler Yönetmelik hükmü ile ihtiyari bandrol sistemine tabi kılınmıştır. Bu husus ise doktrinde eleştirilmektedir⁸².

5. Bilgisayar Oyunları

Suçun maddi konusu altında değinilmesi gereken bir diğer husus da Bandrol Yönetmeliği m. 7’de⁸³ bilgisayar oyunlarında bandrol kullanılmasının zorunlu hale getirilmesidir. Belirtmek gerekir ki söz konusu zorunluluk Kanun hükmü yerine Yönetmelik hükmü ile getirilmiştir. Ayrıca FSEK m. 81/f. 1’de ihtiyari olarak bandrole tabi eserler bakımından olduğu gibi, bilgisayar oyunları hakkında

(c) (Değişik: RG-13/3/2012-28232) Yurt dışında dağıtımı yapılmak üzere ve ülke içinde ticari dolaşıma sunulmamak kaydıyla sadece çoğaltımı ülke içinde yaptırılan yayınlar veya eser nüshaları,

(ç) Tanıtım veya bilgilendirme amaçlı katalog, broşür, kullanım kılavuzu ve tarifeler,

(d) Bandrollenmiş sinema ve müzik eseri nüshaları ile süreli olmayan yayınların ekinde verilen içerik tamamlayıcı niteliği bulunan materyaller,

(e) (Değişik: RG-13/3/2012-28232) Kapak hariç toplam 48 sayfayı geçmeyen, okul öncesine, ilköğretime ve ortaöğretime yönelik eğitim amaçlı süreli olmayan yayınlar,

(f) Gümrük ve posta işlemleri sırasında ticari dolaşıma girme amacı taşımadığına dair ilgili birimlere taahhüt verilmesi kaydıyla incelenmek üzere yurtdışından gönderilen örnek yayınlar veya eser nüshaları,

(g) (Değişik: RG-13/3/2012-28232) “Parayla satılmaz.” ibaresi taşımak kaydıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından veya Merkezi Açıköğretim Sistemi kapsamında Anadolu Üniversitesi tarafından öğrencilere ücretsiz dağıtılan ders kitapları,

(ğ) Kanunun süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırma zorunluluğuna ilişkin hükmünün yürürlüğe girdiği 7/6/1995 tarihinden önce basılmış olup ikinci el olarak satılan yayınlar.

(3) İkinci fıkra hükümleri çerçevesinde bandrolsüz piyasaya sürülen yayınların birinci sayfasında veya arka kapağında ondört puntodan küçük olmamak kaydıyla, “Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5’inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir” ibaresinin bulundurulması zorunludur. İkinci fıkranın (c), (d), (f) ve (ğ) bentlerinde tanımlanan hallerde bu ibarenin kullanılması zorunlu değildir.

(4) Bandrollenmesi zorunlu eser nüshaları ile süreli olmayan yayınların herhangi bir şekilde ücretsiz olarak dağıtılması halinde promosyon amacı taşıdığı için bandrol başvurusu esnasında bildirilmesi zorunludur.

(5) Ayrıca, Kanun kapsamında korunan ve kolay kopyalanmaya müsait diğer eser nüshalarına da kayıt-tescil edilmiş olmaları kaydıyla hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılır. Bu bandroler, Genel Müdürlükten veya İstanbul Telif Hakları ve Sinema Müdürlüğünden temin edilir.

(6) 6’ncı maddede belirtilen şekilde temin edilecek bandroller eserlerin taşıdığı materyallerinin şekli özelliğine göre denetim sırasında kolayca görülebilecek şekilde yapıştırılır.

⁸² Bu konuyla ilgili bkz. **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2854.

⁸³ **Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik madde 7: (1)** Tespit edildiği materyale bakılmaksızın; elektronik, mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle hareketli görüntüler dizisi içeren ve kayıt tescilli yapılan bilgisayar oyunlarında bandrol kullanılması zorunludur.

(2) Bilgisayar oyunları için kullanılacak bandroller İstanbul Telif Hakları ve Sinema Müdürlüğünden temin edilir. Bandrol teminine ilişkin diğer hususlarda ise 6’ncı madde hükümleri uygulanır.

bir dayanak noktası da bulunmamaktadır. Bu durum kanaatimizce FSEK m. 81’de öngörülen cezai yaptırımların, fiilin bilgisayar oyununun çoğaltılmış nüshaları üzerinden gerçekleşmesi halinde uygulanamaması sonucunu doğuracaktır. Bir diğer deyişle bilgisayar oyunlarının çoğaltılmış nüshaları bandrol yükümlülüğüne tabidir, ancak bu yükümlülüğe aykırılık FSEK m. 81’de düzenlenen suç oluşturmayacaktır. Gerçekten de kanun hükmünde bilgisayar oyunları ya da ilim ve edebiyat eserlerine ilişkin bir bandrol yükümlülüğü öngörülmemiştir. Söz konusu yükümlülüğün sadece Yönetmelikte öngörülmesi kanunilik prensibi bakımından sorunludur. Bu nedenle bilgisayar oyunları bandrol yükümlülüğüne aykırılık suç tipinin dışında kalmaktadır. Dolayısıyla bilgisayar oyunları bakımından bandrol yükümlülüğüne aykırılık herhangi bir cezai sorumluluğu gerektirmeyecektir.

Yargıtay da bilgisayar oyunlarının konu edildiği eylemlerde, bilgisayar oyunlarının bandrol yükümlülüğüne ihtiyari olarak tabi kılınıp kılınmadığının araştırılması gerektiği yönünde kararlar vermektedir⁸⁴. Bununla birlikte bilgisayar oyunları, Bandrol Yönetmeliği m. 7’de zorunlu bandrole tabi kılınmıştır. Dolayısıyla eser sahipleri, bilgisayar oyunlarının bandrole tabi kılınması için başvuruda bulunmayabilecektir. Halbuki fikri hak ihlallerine çoğu kez bilgisayar oyunları da konu olmaktadır. Bu nedenle bilgisayar oyunlarının da zorunlu bandrol uygulamasına konu olduğu FSEK m. 81/f. 1’de açıkça belirtilmelidir. Bu şekilde bir değişiklik ile bilgisayar oyunları da bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun kapsamına alınabilecektir.

⁸⁴ Yargıtay da bir kararında oyun CD’lerinin konu olduğu bir olayda “Oyun CD’lerinin kolay kopyalamaya müsait niteliği nedeniyle hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılması zorunludur. Dava konusu oyun CD’lerine dair hak sahiplerinin ilgili bakanlıktan bandrol yapılandırılması talebinde bulunup bulunmadıkları sorulduktan sonra tüm deliller birlikte değerlendirilerek sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri yerine, eksik araştırma ile hüküm kurulması hatalıdır” (Yar. 7. CD., E. 2012/16735, K. 2013/21124, Tarih: 06/11/2013, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak, oyun CD’lerini Yönetmelik kapsamında değil, ihtiyari olarak bandrole tabi eser niteliğinde görerek suçun kapsamında saymıştır. Yargıtay diğer kararlarında da “5846 Sayılı Kanun’un 5728 Sayılı Kanun ile değişik 81/1. maddesi uyarınca oyun CD’lerinin zorunlu bandrole tabi eser niteliğinde olmadığı ancak hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılmasının zorunlu olduğu gözetilerek, suça konu oyun CD’lerine dair olarak hak sahiplerinin ilgili Bakanlıktan bandrol yapılandırılması talebinde bulunup bulunmadıkları sorulduktan sonra tüm deliller birlikte değerlendirilerek sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri yerine eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi (...) bozmayı gerektirmiştir” (Yar. 19. CD., E. 2016/10336, K. 2017/148, Tarih: 11/01/2017, www.kazanci.com); “Musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapılandırılması, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılması zorunludur. Oyun CD’lerinin bandrole tabi eser niteliğinde olmadığı, ancak hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılmasının zorunlu olması nedeniyle hak sahiplerinin ilgili bakanlıktan bandrol yapılandırılması talebinde bulunup bulunmadıklarının araştırılması gerektiği gözetilmelidir” (Yar. 7. CD., E. 2012/29823, K. 2013/20341, Tarih: 03/10/2013, www.kazanci.com); “Oyun CD’lerinin zorunlu bandrole tabi eser niteliğinde olmadığı, ancak hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılmasının zorunlu olduğu gözetilerek, dava konusu oyun CD’lerine ilişkin hak sahiplerinin bandrol yapılandırılması talebinde bulunup bulunmadıkları araştırılıp, sonucuna göre hüküm kurulması gerektiği gözetilmelidir” (Yar. 7. CD., E. 2010/11171, K. 2013/15910, Tarih: 04/07/2013, www.kazanci.com) şeklinde hükümler kurarak benzer bir sonuca ulaşmıştır.

E. Suçun Maddi Unsurları

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun oluşumu için musiki ve sinema eserlerini, süreli yayınları ya da ihtiyari olarak bandrol bulundurulmuş bir eseri, bandrol yükümlülüğüne aykırı şekilde veya bandrolsüz olarak çoğaltıp satışı arz etmek, satmak, dağıtmak veya ticari amaçla satın almak ya da kabul etmek gerekmektedir.

Görüldüğü üzere ilgili düzenlemede iki farklı suç tipi görülmüştür. Bunlardan birincisi failin çoğalttığı eseri satışı arz etmesi, satması veya dağıtmasıdır. Burada çok hareketli bir suç öngörülmüştür⁸⁵. Şöyle ki fail, öncelikle eseri bandrol yükümlülüğüne aykırı şekilde çoğaltmalı ve akabinde satışı arz etmeli, satmalı veya dağıtmalıdır⁸⁶. Hükmün bu şekilde düzenlenmesi bandrol sistemiyle de uyumludur. Nitekim Bandrol Yönetmeliği m. 5/f. 1’de bandrol yapıştırma zorunluluğunun çoğaltmayı takiben sevkiyattan önce gerçekleştirilmesi gerektiği öngörülmüştür. Dolayısıyla yalnızca eserin çoğaltılması ile suç işlenmiş sayılmayacaktır. İlgili suç tipi aynı zamanda seçimlik hareketli bir suçtur. Zira satışı arz etmek, satmak, dağıtmak hareketleri kendi aralarında seçimlik olarak sayılmıştır. Fail bandrol yükümlülüğüne aykırı olarak çoğalttığı eseri önce satışı arz etse, daha sonra da satsa bu durumda tek bir bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçundan dolayı sorumlu olacaktır. Ayrıca suçun hangi hareketlerle işlenebileceği tipte belirtildiği için bağlı hareketli bir suç olduğu da kabul edilmelidir.

FSEK m. 81/f. 4’te düzenlenen ikinci suç tipi ise bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden veya bandrol taşımayan eseri ticari amaçla satın almak ya da kabul etmektir. Burada failin ayrıca çoğaltma hareketini gerçekleştirmesi veya bu harekete katılması gerekmemektedir. Bu suç tipi ise serbest ve tek hareketli suç niteliğindedir⁸⁷.

Suçun maddi unsurlarının anlaşılabilmesi için çoğaltma, satışı arz etme, satma, dağıtma, ticari amaçla satın alma ve kabul etme kavramlarının incelenmesi gerekmektedir. Elbette yapılacak bu inceleme FSEK m. 81/f. 4’teki bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun unsurlarının anlaşılabilmesi amacıyla yapılacaktır ve bu nedenle kavramların da konuyla ilgili kısımları değerlendirilecektir⁸⁸.

1. Çoğaltma

Çoğaltma hakkı, eser sahibinin mali hakları arasında FSEK m. 22’de⁸⁹ düzenlenmektedir. Çoğaltma, bir eserin aslına ihtiyaç duyulmaksızın, ondan aynı

⁸⁵ Aksi yönde görüş için bkz. **TURAN**; s. 226.

⁸⁶ **YAZICIOĞLU**; s. 457; **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2865.

⁸⁷ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2865.

⁸⁸ Örneğin internet üzerindeki paylaşımların veya bilgisayar programlarına ilişkin kayıtların çoğaltma kapsamında olup olmadığı gibi hususlar, incelenecek kavramlar bakımından gündeme gelebilecek tartışmalardır. Bununla birlikte bahsi geçen tartışma bandrol yükümlülüğüyle ilgili değildir.

⁸⁹ **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu madde 22: (1)** Bir eserin aslını veya kopyalarını, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak çoğaltma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

yoldan yararlanma olanağı sağlayacak şekilde, bir vasıtayla, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak yararlanma olanağı veren maddi varlığı olan bir kopyanın elde edilmesi olarak tanımlanmaktadır⁹⁰. Çoğaltma, eserin aslı veya kopyalarından, herhangi bir kopya nüsha çıkartılması⁹¹, aslın aynen kopyalanması⁹² yahut eserin sabit bir madde üzerine tespit edilmesiyle sonraki kullanımlar için elverişli hale getirilmesi⁹³, eserin aynen tekrarlanması ve maddi bir varlık olarak tekrarlanacak şekilde tecessüm etmesini sağlayan teknik işlem⁹⁴ olarak tanımlanabilmektedir.

Çoğaltma için öncelikli olarak dikkate alınacak husus, eserin aslından ayrı bir nüshanın çıkartılması gerekliliğidir. Gerçekten de çoğaltmada asıla ihtiyaç duyulmaksızın, eserin tekrar edilmesini, eserden aslı gibi ve aynı yoldan yararlanma ve eseri kullanma olanağı sağlayan bir diğer eser nüshasının elde edilmesi gerekmektedir. Belirtmek gerekir ki çoğaltma işlemi eserin aslından yapılabileceği gibi, çoğaltılmış bir nüshasından da yapılabilecektir. Bir diğer deyişle mevcut orijinal esere bir nüsha ilave eden hareket çoğaltmadır⁹⁵. Buna bağlı olarak çoğaltma eyleminden bahsedilebilmesi için çoğaltmaya konu nüshanın fiziksel bir ortama tespiti gerekmektedir⁹⁶. Örneğin Ahmet Ümit'in Patasana adlı eserinden bir kopya daha çıkartılması çoğaltma eylemi teşkil edecektir. Zira burada mevcut esere, bir nüsha daha eklenmektedir. Ancak ilgili eserin yüksek sesle okunması, eserin fiziksel bir ortamda tespiti gerçekleştirilmediği için çoğaltma olarak kabul edilmeyecektir.

Belirtmek gerekir ki eylemin çoğaltma olarak nitelendirilebilmesi için oluşturulacak fiziki nüshaların çok sayıda olması gerekmemekte, tek bir nüshanın oluşturulması dahi yeterli kabul edilmektedir⁹⁷. Bir diğer deyişle çoğaltma eylemi, eserin geniş kitlelere yayılması amacıyla gerçekleştirilebileceği gibi, bu nevi bir amaç olmaksızın tek bir nüshanın oluşturulmasıyla da gerçekleştirilebilecektir.

(2) Eserlerin aslından ikinci bir kopyasının çıkarılması ya da eserin işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan, bilinen ya da ileride geliştirilecek olan her türlü araca kayıt edilmesi, her türlü ses ve müzik kayıtları ile mimarlık eserlerine ait plan, proje ve krokilerin uygulanması da çoğaltma sayılır. Aynı kural, kabartma ve delikli kalıplar hakkında da geçerlidir.

(3) Çoğaltma hakkı, bilgisayar programının geçici çoğaltılmasını gerektirdiği ölçüde, programın yüklenmesi, görüntülenmesi, çalıştırılması, iletilmesi ve depolanması fiillerini de kapsar.

⁹⁰ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 822.

⁹¹ **TURAN**; s. 146.

⁹² **KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL**; s. 94.

⁹³ **ATEŞ**; s. 164.

⁹⁴ **TEKİNALP**; s. 184.

⁹⁵ **HIRSCH, Ernst E.**; Hukuki Bakımdan Fikri Say II, İstanbul 1943, s. 167; **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 822; **YAZICIOĞLU**; s. 323; **ERDİL**; s. 1628.

⁹⁶ **HIRSCH**; s. 167; **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 822; **TEKİNALP**; s. 184; **KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL**; s. 94; **ARSLANLI, Halil**; Fikri Hukuk Dersleri II, İstanbul 1954, s. 97.

⁹⁷ **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 822; **EREL**; s. 163; **YAZICIOĞLU**; s. 323; **KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL**; s. 95; **TURAN**; s. 146; **ATEŞ**; s. 164, 165; **ÖZTAN**; s. 359.

Çoğaltma eyleminden bahsedilebilmesi için eserin orijinalinden hangi suretle yararlanılıyorsa, çoğaltılmış nüshadan da aynı şekilde yararlanılması gerekmektedir. Örneğin musiki eserin sahnede icrası sırasında, icracı sanatçının fotoğrafının çekilmesi çoğaltma niteliğinde değildir. Zira fotoğraf, icra edilen musiki eseri algılanabilir hale getirmemektedir⁹⁸.

Son olarak çoğaltmanın eserin bütününe ilişkin olması, eserin sadece dolaylı şekilde algılanmasına imkan tanınması, türü, tarzı ve biçimi, çoğaltmaya konu nüshanın kısa bir süreyi kapsamaması⁹⁹ önemsizdir¹⁰⁰.

2. Satışa Arz Etme

Bandrol yükümlülüğüne aykırı şekilde çoğaltılmış nüshaların satışa arz edilmesi, FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen suçun seçimlik hareketlerinden biridir. Satışa arz etmek, eser sahibinin mali hakları arasında yer alan ve FSEK m. 23'te¹⁰¹ düzenlenen yayma hakkının bir görünümüdür¹⁰².

Satışa arz etmek veya satışa çıkartmak, aslında satım akdinin kurulmasından önceki bir aşamayı ifade etmektedir¹⁰³. Bir görüşe göre satışa arz, bir eserin aslının veya çoğaltılmış nüshalarının belli bir bedel karşılığı üçüncü kişilere mülkiyetinin geçirilmesi için yapılan faaliyettir¹⁰⁴. Bununla birlikte bir malın satışa arz edilmiş sayılması için kanaatimizce bedelin önceden belirlenmiş olmasının gereklik gerekeceği de tartışılabilir. Şöyle ki 6098 sayılı Türk Borçları Kanunu ("TBK") m. 8 uyarınca fiyatını göstererek mal sergilenmesi veya tarife, fiyat listesi ya da benzerlerinin gönderilmesi, aksi açıkça ve kolaylıkla anlaşılmadıkça öneri (icap) sayılacaktır. O halde Türk Borçlar Kanunu anlamında satışa arzdan

⁹⁸ YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 823; KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL; s. 95.

⁹⁹ Örneğin eserin kar, buz ya da pastanın üzerine kopyalanması gibi durumlarda çoğaltma geçici olacaktır. BOZBEL; s. 77.

¹⁰⁰ KARAHAN/SULUK/SARAÇ/NAL; s. 95, 96; ÖZTAN; s. 356 - 359.

¹⁰¹ **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu madde 23: (1)** Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkarmak veya diğer yollarla dağıtmak hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

(2) Eser sahibinin izniyle yurt dışında çoğaltılmış nüshaların yurt içine getirilmesi ve bunlardan yayma yoluyla faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Yurt dışında çoğaltılmış nüshalar her ne surette olursa olsun eser sahibinin ve/veya eser sahibinin iznini haiz yayma hakkı sahibinin izni olmaksızın ithal edilemez. Kiralama ve kamuya ödünç verme yetkisi eser sahibinde kalmak kaydıyla, belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı veya dağıtımını yaptıktan sonra bunların yeniden satışı eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez.

(3) Bir eserin veya çoğaltılmış nüshalarının kiralanması veya ödünç verilmesi şeklinde yayımı, eser sahibinin çoğaltma hakkına zarar verecek şekilde, eserin yaygın kopyalanmasına yol açmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

¹⁰² Belirtmek gerekir ki FSEK m. 23'te "satışa çıkarmak" ifadesi kullanılmışken, FSEK m. 81/f. 4'te "satışa arz etmek" ifadesi kullanılmıştır. Kanunda terminoloji birliğinin sağlanmaması isabetli olmamakla birlikte iki kavram aynı anlama gelmektedir.

¹⁰³ YAZICIOĞLU; s. 460.

¹⁰⁴ YAZICIOĞLU; s. 460.

bahsedilebilmesi için eserin aslı veya çoğaltılmış nüshasının üzerinde bir fiyatla sergilenmesi gerekmektedir. Buna karşın 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (“TKHK”) m. 6 uyarınca vitrinde, rafta, elektronik ortamda veya açıkça görülebilir herhangi bir yerde teşhir edilen malın, satılık olmadığı belirtilen bir ibareye yer verilmedikçe satışından kaçınılamayacaktır. Bu durumda ise eserin aslı veya çoğaltılmış nüshasının üzerinde bir fiyat bulunmasa dahi satışa arz edilmiş sayılacaktır. Satış arz edilen malın üzerinde satış bedelinin bulunmaması durumunda bir öneri, yani icaptan bahsedilemeyecektir¹⁰⁵. Zira icaptan bahsedilebilmesi için icap üzerine gerçekleştirilecek kabulle sözleşmenin kurulması gerekmektedir¹⁰⁶. O halde Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun bağlamında malın sergilenmesi icap değil, icaba davettir ve TKHK m. 6/f. 1 uyarınca kural olarak satıcı, tüketici tarafından gerçekleştirilecek icabı reddedemeyecektir. O halde satışa arz etme, icapla sınırlı bir kavram değil; icaba daveti de kapsayan bir kavramdır. Bu açıklamalar ışığında bize göre satışa arz etme, malın alıcılara satılık olduğunu belli edecek şekilde sunulmasıdır. Burada ayrıca bir fiyat belirtilmesi ya da satış sözleşmesine konu olacak bütün zorunlu unsurların belirlenmiş olması gerekmemektedir.

Son olarak belirtmek gerekir ki satışa arz etme hareketi, bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eser veya eserin çoğaltılmış nüshasının, satılmak üzere sergilendiği süreçte devam etmektedir. Bir diğer deyişle söz konusu seçimlik hareketle işlenen suç, mütemadi suç niteliğindedir ve satışa arz kesildiği anda suç tamamlanmış sayılacaktır.

3. Dağıtma

Dağıtma, FSEK m. 23’te eser sahibinin mali hakları arasında yayma hakkının bir görünümü olarak sayılmıştır. Aslında dağıtma eylemi Kanunda açıkça tanımlanmamıştır. FSEK m. 23 uyarınca eserin aslının veya çoğaltılmış nüshalarını kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkartmak ve diğer yollarla dağıtmak eser sahibinin yayma hakkı kapsamında belirlenmiştir. Dolayısıyla dağıtım yaymanın bir görünümüdür ancak Kanunda tanımlanmamıştır¹⁰⁷.

¹⁰⁵ Oğuzman ve Öz, inceleme konumuz hükümle aynı yöndeki 4077 sayılı mülga Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun m. 5’teki durumu incelerken şu şekilde değerlendirme yapmışlardır: “Bu hükümde fiyat belirtme zorunluluğunun kaldırılmış olması karşısında ‘icabın kurulacak sözleşmenin bütün unsurlarını içermesi’ kuralına aykırı düşmesinin ve ayrıca teşhir edilen malın teşhirden fazla veya az miktarda, sayıda ve ebatla satın alınması imkanının bulunmasının; burada aleni bir icap bulunduğu varsayımından çok, sözleşme yapma (yapılacak icabı kabul etme) zorunluluğu bulunduğu şeklinde yorumlanması mümkündür”. Bkz. **OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut**; Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt - 1, 14. Baskı, İstanbul 2016, s. 53, dpt. 54. Aksi yönde görüş için bkz. **AYDOĞDU, Murat**; Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015, s. 109. Yazara göre Türk Borçlar Kanunu anlamında malın üzerinde fiyat bulunmaksızın teşhiri icap olarak kabul edilmeyecek, buna karşın Tüketicinin Korunması Kanunu anlamında malın üzerinde fiyat bulunmasa dahi Kanun hükümlerindeki farklılıktan ötürü icap olarak kabul edilecektir.

¹⁰⁶ **OĞUZMAN/ÖZ**; s. 51.

¹⁰⁷ Dağıtma eylemi aynı zamanda basın hukukuyla da yakından ilgilidir. Özellikle 5680 sayılı mül-

Dağıtma, eserin muhataplara cismen ulaştırılmasıdır¹⁰⁸. Ancak belirtmek gerekir ki tek bir nüshanın, bir kişiye verilmesi dağıtma olarak kabul edilemez. Dağıtmanın söz konusu olabilmesi için eserin çok sayıda nüshasının, çok sayıda belirsiz kişiye ulaştırılması gerekmektedir¹⁰⁹. O halde incelenmesi gereken bir diğer husus dağıtım eyleminin ne zaman gerçekleştiğidir. Bu husus aynı zamanda bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun dağıtım seçimlik hareketi ile işlendiği durumlarda, suçun işlendiği zamanın ve teşebbüs aşamasında kalıp kalmadığının belirlenmesi bakımından da önemlidir. Söz konusu sorunun tespitinde dağıtımı da kapsayan bir kavram olan yayımın gerçekleşme anını dikkate almak gerekmektedir. Zira yukarıda da bahsedildiği üzere dağıtım, yayımın bir görünümü niteliğindedir. Bir görüşe göre düşünsel içerik, belirsiz sayıda ve belirsiz kişilere ulaştırma amacıyla oluşturulmuşsa, söz konusu eser bir tek kişiye bile ulaşmışsa yayım gerçekleşmiş sayılmalıdır¹¹⁰. Bir başka görüşe göre yayım unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğine bakarken somut olayın şartları değerlendirmelidir. Eğer yayımda bulunan, basılmış eser nüshalarının ulaştırılacağı çevrenin kapsamını kontrol edemiyorsa “çok sayıda kişi” vardır¹¹¹. Kanaatimizce yayım unsurunun ve dolayısıyla dağıtımın gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılırken eserin ulaştırılması hedeflenen çevreyle değil, yapılan hareketler sonucu eserin hangi çevrelere duyurulabileceği ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda yayımcı, kapsamını kontrolü altında tutamayacağı bir çevreye, eseri ulaştırmışsa dağıtım gerçekleşmiştir. Örneğin kapalı bir oturumda eserin katılımcılara verilmesi dağıtım sayılmamalıdır. Buna karşın bir meydandan geçenlere eser nüshalarının verilmesi durumunda dağıtım gerçekleşmiştir.

Yayım bakımından ve dolayısıyla dağıtım bakımından tartışılabilir bir diğer husus da eylemin ne zaman gerçekleştiğidir. Bir görüşe göre basılmış eserin yayımcının egemenlik alanından çıktığı an, kamuya duyurmanın gerçekleştiği andır. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise kamuya duyurma, basılmış

ga Basın Kanunu neşrin, yani yayımın gerçekleştirilmesi biçimleri arasında dağıtım sayılmıştır. Elbette FSEK m. 23 bağlamında yayma ile basın hukukundaki yayım tam olarak aynı anlamlara gelmemektedir. Hatta FSEK m. 23'teki yayma, tam olarak yayım anlamına da gelmemektedir. Nitekim FSEK m. 7/f. 2'de yayımlama “bir eserin aslından çoğaltma ile elde edilen nüshaların hak sahibinin rızasıyla satışa çıkarılma veya dağıtılma yahut diğer bir şekilde ticaret mevkiine konulması suretiyle umuma arz edilmesi” şeklinde ayrıca tanımlanmıştır. 5187 sayılı Basın Kanunu m. 2/f. 1-b hükmünde de yayım “basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulması” şeklinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte dağıtım hem FSEK m. 23'te düzenlenen yayma hem FSEK m. 7/f. 2 ve Basın Kanunu m. 2/f. 1-b'de düzenlenen yayım kavramları ile ilgilidir.

¹⁰⁸ İÇEL; Kitle İletişim Hukuku, s. 149.

¹⁰⁹ DÖNMEZER, Sulhi/BAYRAKTAR, Köksal; Basın Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2016, s. 298; YAZICIOĞLU; s. 331.

¹¹⁰ KILIÇOĞLU, M. Ahmet; Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk, 3. Baskı, Ankara 2008, s. 33. Buna karşın Dönmezer'e göre bir tek nüshanın, bir tek kişiye verilmesi yayım unsurunu oluşturmayacaktır. Bkz. DÖNMEZER; Basın ve Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 1976, s. 262.

¹¹¹ İÇEL; Kitle İletişim Hukuku, s. 150.

eserin muhatapların egemenlik alanına sokulduğu anda gerçekleşmiştir¹¹². Muhatabın egemenlik alanına girme kavramından anlaşılması gereken, muhatabın esere fiilen sahip olması veya düşünsel içeriğini öğrenmesi değil, düşünsel içeriğin muhataba ulaştırılması ihtimalinin doğmuş olmasıdır¹¹³. O halde çoğaltılmış eserler, dağıtımı gerçekleştirecek kişinin egemenlik alanından çıktıktan sonra ve fakat muhatabın egemenlik alanına girmeden yok olmuşsa, artık dağıtımın gerçekleştiği söylenemeyecektir. Örneğin bandrolsüz eserler, matbaadan kamyonlara yüklenmiş, ancak yolda gerçekleşen kaza sonucu yanarak yok olmuşsa dağıtım gerçekleştirilememiştir. Ancak bu durumda icra hareketlerinin başladığı, tamamlanamadığı ve suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir¹¹⁴.

Dağıtımın bedelsiz, satımın ise bir bedel karşılığında gerçekleştirilmesinin iki kavram arasındaki farkı oluşturduğu belirtilmiştir¹¹⁵. Kanaatimizce fikri mülkiyet hukuku bakımından bu argüman her halükarda geçerli değildir. Tek bir nüshanın bir bedel karşılığında muhataba verilmesi satış eylemini teşkil edebilecekken, söz konusu tek nüshanın bir bedel karşılığı olmaksızın muhataba verilmesi ise dağıtım eylemini oluşturmayacaktır. Zira dağıtımdan bahsedilebilmesi için çok sayıda nüshanın çok sayıda kişiye ulaştırılması zorunludur, ancak satış bakımından bu nevi bir zorunluluk söz konusu değildir.

4. Satma

Satmak, satış sözleşmesi ile eserin aslı veya nüshalarının mülkiyetinin bir semen karşılığında üçüncü bir kişiye devri anlamına gelmektedir¹¹⁶. Satış sözleşmesi, TBK m. 207’de “Satış sözleşmesi, satıcının, satılanın zilyetlik ve mülkiyetini alıcıya devretme, alıcının ise buna karşılık bir bedel ödeme borcunu üstlendiği sözleşmedir” şeklinde tanımlanmıştır. Satış sözleşmesinde satıcı, satılan malı karşı tarafa teslim ve mülkiyeti geçirme, alıcı da kararlaştırılan bedeli ödeme borcu altına girer. Bu bakımdan satış sözleşmesi karşılıklı borç doğuran (*synallagmatique*) bir sözleşmedir¹¹⁷. Satış sözleşmesinin satılan (satış konusu), satış

¹¹² Aynı yönde İÇEL; Kitle İletişim Hukuku, s. 149; KILIÇOĞLU; s. 34.

¹¹³ ÖZEK, Çetin; Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu, İstanbul 1972, s. 17.

¹¹⁴ Aksi yönde görüş için bkz. YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2865. Alıcı’ya göre sevkiyat başladığı anda bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu da tamamlanmış olacaktır. Zira bandrole tabi eser nüshalarına bandrol yapıştırılması için son an sevkiyattan hemen öncesidir. Gerçekten de Bandrol Yönetmeliği m. 5/f. 1’de bandrol yapıştırma zorunluluğunun çoğaltmayı takiben sevkiyattan önce gerçekleştirilmesi gerektiği öngörülmüştür. Buna karşın bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu, sadece eserin bandrolsün şekilde çoğaltılması ile işlenmemektedir. Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu yukarıda da belirtildiği üzere çok hareketli bir suçtur ve suç, çoğaltılmış eserlerin dağıtımının gerçekleşmesi halinde işlenmiş sayılacaktır. Halbuki sevkiyatın başlaması ile dağıtım hareketinin icrasına geçilmişse de, dağıtım hareketi sona ermemiştir. Bu nedenle sevkiyatın tamamlanması ile suç tamamlanmış olacak, ancak sevkiyat failin elinde olmayan sebeplerle yarıda kalmışsa suç teşebbüs aşamasında kalacaktır.

¹¹⁵ ERMAN, Sahir/ÖZEK, Çetin; Açıklamalı Basın Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Baskı, İstanbul 2000, s. 32; YAZICIOĞLU; s. 461.

¹¹⁶ YAZICIOĞLU; s. 460.

¹¹⁷ YAVUZ, Cevdet/ACAR, Faruk/ÖZEN, Burak; Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 9. Baskı, İstanbul 2014, s. 47.

bedeli (semen, fiyat) ve satılan ile satış bedelinin birbiriyle değiştirilmesi konusunda tarafların anlaşması olmak üzere üç temel unsuru bulunmaktadır¹¹⁸.

Bandrol yükümlülüğüne aykırı bir şekilde veya bandrolsüz olarak üretilen eser nüshalarının veya asıllarının bir bedel karşılığında tarafların karşılıklı şekilde anlaşmak suretiyle devri FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen suç oluşturacaktır. Burada üzerinde durulması gereken bir husus satma eyleminin tamamlanmış sayılabilmesi için mülkiyetin de devredilmesinin gerekip gerekmediğidir. Bir diğer deyişle satma seçimlik hareketi bakımından icap ve kabulle birlikte borç doğurucu işlemin gerçekleşmesi suçun tamamlanması bakımından yeterli midir, yoksa suçun tamamlanmış sayılabilmesi için aynı zamanda mülkiyetin alıcıya geçirilmesi gerekmekte midir sorusuna yanıt aranmalıdır. Kanaatimizce satma hareketinin tamamlanmış sayılabilmesi için mülkiyetin devri de gereklidir¹¹⁹. Suça konu olabilecek eserler gibi taşınır malların mülkiyetinin devri Türk Medeni Kanunu m. 763 uyarınca zilyetliğin devri ile sağlanabilecektir. Öncelikle sadece icabın gerçekleşmesi zaten satışa arz teşkil edecektir. Dolayısıyla failin değil, muhatabın gerçekleştirdiği kabulün, fail bakımından ayrı bir hareket olarak düzenlenmesi anlamsız olacaktır. Bir diğer deyişle satış sözleşmesinin kurulması satma hareketinin tamamlanmış kabul edilmesi için yeterli değildir. O halde satma hareketinden bahsedilebilmesi için aynı zamanda mülkiyetin devrinin de söz konusu olması gerekir. Satışın aynı zamanda mülkiyetin devrini de içermesi, söz konusu hareketin çoğaltılmış eserlerin dağıtılması biçiminde işlenmesi haliyle de paralellik gösterecektir. Satma hareketinin dağıtımdan temel farkı ise tek bir çoğaltılmış nüshanın bir kişiye dahi satılmasında suçun oluşacak olmasıdır¹²⁰. Yine satma hareketinin aynı zamanda mülkiyetin devrini içerecek şekilde yorumlanması ceza hukukunda esas olan dar yorum prensibiyle de uyumludur.

Bu noktada tartışılması gereken bir diğer husus, satma ve satışa arz etme seçimlik hareketlerinin ikisinin birden düzenlemeye konu edilmesinin gerekip gerekmediğidir. Öncelikle satma hareketiyle, satışa arz etme hareketi arasında bir bağıllık olduğu kabul edilmelidir. Dolayısıyla bir kişi satma hareketini gerçekleştirmişse satışa arz hareketini de gerçekleştirmiş olması muhtemeldir. Ancak suçun iştirak halinde işlendiği bazı durumlarda satışa arz etmenin yanında satma hareketinin düzenlenmesi anlam kazanacaktır. Şöyle ki bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden bir eseri dükkanın rafında sergilemek suretiyle satışa arz eden bir kişi FSEK m. 81/f. 4'teki suç, satışa arz etme seçimlik hareketini ger-

¹¹⁸ Bu unsurlarla ilgili bkz. **YAVUZ/ACAR/ÖZEN**; s. 55 - 64.

¹¹⁹ Benzer doğrultuda **ÇAKIR**; s. 157. Yazar satışa arz sonucunda devir işlemini satma olarak nitelendirmiştir. Satma hareketi genellikle bu şekilde gerçekleşebilecekse de satışa arz edilmemiş eserin satma konu olması da mümkündür.

¹²⁰ Elbette hareketler arasında bu nevi bir paralelliğin sağlanması da zorunlu değildir. Bununla birlikte satışa arzın somut olayda tespit edilemediği ve dağıtım niteliğine ulaşmayan hareketlerin suç kapsamında kabul edilebilmesi yukarıdaki gibi bir yorumla mümkün olmaktadır.

çekleştirmek suretiyle işlemiş olacaktır. Örneğin daha önceden satışa arz edilmiş eserin, raftan indirilip depoya götürülmesinden sonra yeni işe başlayan bir kişinin, müşterinin talebi üzerine eseri depodan getirerek müşteriye satması durumunda satım işlemi yapan kişi satışa arz hareketine katılmamıştır. Ancak bahsi geçen kişi de satma seçimlik hareketini gerçekleştirmek suretiyle FSEK m. 81/f. 4'ten ayrıca sorumlu tutulacaktır. Elbette hayatın olağan akışı kapsamında söz konusu kişiler iştirak halinde hareket etmiş olabilecekse de ispat güçlüğüne gidilmesi bakımından suçun kapsamının bu şekilde geniş tutulması kanaatimizce isabetli olmuştur. Benzer bir şekilde satılık olmadığı yazılı olan bandrolsüz bir eserin, müşterinin talebi sonucunda satılması durumunda da satışa arz söz konusu değildir.

5. Ticari Amaçla Satın Alma ve Kabul Etme

FSEK m. 81/f. 4'te öngörülen ikinci suç tipi ise bandrol yükümlülüğüne aykırı veya bandrolsüz eserleri ticari amaçla satın almak veya kabul etmektir. Aşağıda da değinileceği üzere “ticari amaç” ibaresi söz konusu fiilin özel kastla işlenebileceği anlamına gelmektedir.

Ticari işlerin, ticari amaçla gerçekleştirildiği kabul edilmelidir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹²¹ m. 3 uyarınca “Bu Kanunda düzenlenen hususlarla bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün işlem ve fiiller ticari işlerdendir”. Dolayısıyla bir ticari işletme bünyesindeki işlemler Türk Ticaret Kanunu’nda tanım gereğince ticari amaçla gerçekleştirilmiştir. Örneğin TTK m. 850 ila 930 arasında düzenlenen taşıma veya TTK m. 1401 ila 1520 arasında düzenlenen sigorta ilişkileri Ticaret Kanununda düzenlenen ticari işlere örnek olarak verilebilir. Ticari işletmeyi ilgilendiren işlemlerden ise ticari işletmenin tarafı veya konusu olan işlemler anlaşılmalıdır. Örneğin ticari işletmenin iş yeri kiralaması veya satım faaliyeti gerçekleştirmesi bu kapsamdadır¹²². Ancak eylemin ticari amaçla gerçekleştirilmesi, ticari iş olmasından daha geniş bir anlama gelmektedir¹²³. Bizim de katıldığımız görüşe göre ticari amaç, ekonomik bir yarar sağlamak için, iktisadi kaygılarla eylemin gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir¹²⁴. O halde bir ticari işletme söz konusu olmaksızın, iktisadi bir kaygıya dayalı eylemlerin de ticari amaçla gerçekleştirildiği kabul edilmelidir. Ancak bu nevi bir temele dayanmayan eylemler FSEK m. 81/f. 4 kapsamında değerlendirilmeyecektir. Örneğin bandrolsüz eserleri başlatmak amacıyla satın almış ve dağıtım olarak nitelendirilebilecek fiilin icra hareketlerine başlamamış failin, FSEK m. 81/f. 4'ten ötürü sorumlu tutulması mümkün değildir. Benzer şekilde bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden

¹²¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 13/02/2011 tarih ve 27846 sayılı ile yayımlanmış ve 01/07/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

¹²² KARAHAN, Sami; Ticari İşletme Hukuku, 23. Baskı, Konya 2012, s. 54.

¹²³ YAZICIOĞLU; s. 462, 463; YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2257.

¹²⁴ YAZICIOĞLU; s. 463; YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2257.

eserleri yok etmek amacıyla satın alan ya da kabul eden kişinin eylemi de inceleme konumuz olan suçu oluşturmayacaktır. Ticari amaç, bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserlerin ticari dolaşıma sokulmasından kaynaklanmalıdır. Örneğin suça konu eserlerin nakliyesini üstlenen kişinin, bir çıkar sağlama amacı olsa da bu eserleri taşımak amacıyla teslim alması, kabul etme teşkil etmemelidir. Zira burada nakleden kişinin iktisadi beklentisi, bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserlerin ticari dolaşıma sokulmasına bağlı değil, bunların nakledilmesine bağlıdır.

FSEK m. 81/f. 4'te satın alma ve kabul etme hareketlerinin ticari amaçla gerçekleşmesi hali suç olarak düzenlenmiştir. Satın alma, bandrol yükümlülüğüne aykırı olan veya bandrolsüz eserlerin bir semen mukabilinde alınması anlamına gelmektedir. Kabul etmek ise suça konu olan eserlerin bir semen ödenmeksizin alınmasıdır¹²⁵. Kabul etme hareketi, satın alma dışında herhangi bir şekilde suça konu eserlerin tevdi edilmesi olarak da yorumlanmaktadır¹²⁶.

Satma hareketindeki görüşümüze paralel olarak, satın alma hareketinin tamamlanmış kabul edilebilmesi için de mülkiyetin alıcıya devrinin gerçekleşmiş olması gerekir. Benzer durum ticari amaçla kabul etme bakımından da geçerlidir. Gerçekten de ticari amaçla gerek satın alma gerekse kabul etme hareketleri, sadece bir anlaşmanın yapılmasıyla tamamlanmış kabul edilmemelidir. Zira hareketlerin bu şekilde tamamlanmış kabul edilmesi, fiilin ihlal edicilik karakterini haiz olması gerekliliğiyle uyuşmamaktadır. Şöyle ki bandrol yükümlülüğüne aykırı şekilde çoğalttığı eserleri satışa arz eden veya satan kişi FSEK m. 81/f. 4'ten dolayı sorumlu olacaktır. Söz konusu eserleri ticari amaçla satın alma veya kabul etme iradesini gösteren kişinin eylemi ise henüz fikri hakların korunması sisteminin işlerliğine yönelik bir tehlike yaratmamaktadır. Zira söz konusu fiili gerçekleştiren kişi henüz bandrol yükümlülüğüne aykırı eserleri dahi elde edememiştir. Bu nedenle bize göre satın alma ve kabul etme bakımından icra hareketlerinin başlayacağı an bir anlaşmanın yapılması değil, eserlerin bir başkasının hakimiyet alanına geçirmeye yönelik hareketlerin başladığı andır.

Doktrinde bir görüşe göre ticari amaçla satın alma veya kabul etme hareketi aslında bir engelleme suçu niteliğindedir¹²⁷. Buna göre bandrol yükümlülüğüne tabi eserin ticari amaçla satın alındığı ya da kabul edildiği anda bir zarar doğmakta, buna karşın bu filler bir suç haline getirilerek hak sahiplerinin ve devletin bu hakların korunmasındaki menfaatleri dolaylı şekilde korunmaktadır. Zira eser sahibinin hakları aslında bandrolsüz eserleri satan veya dağıtan kişi tarafından ihlal edilecektir¹²⁸. Dolayısıyla bu görüşteki yazarlar ticari amaçla satın alma ve

¹²⁵ YAZICIOĞLU; s. 463.

¹²⁶ Bkz. TURAN; s. 225.

¹²⁷ YAZICIOĞLU; s. 462; TURAN; s. 166.

¹²⁸ YAZICIOĞLU; s. 347.

kabul etme hareketleriyle dolaylı bir korumanın sağlandığını ve bu nedenle söz konusu suçun bir engelleme suçu niteliğinde olduğunu ileri sürmüşlerdir¹²⁹. Kanaatimizce satın alma ve kabul etme hareketleri nedeniyle bir engelleme suçu söz konusu olmayacaktır. Şöyle ki bandrol yüklümlülüğüne aykırılık suçuyla birincil olarak korunan değer, eser sahibinin veya hak sahiplerinin fikri ve bağlantılı hakları değildir. Yukarıda açıkladığımız üzere FSEK m. 81/f. 4'teki suçu eser sahibi ve diğer hak sahipleri de işleyebilecektir. Bu nedenle eser sahibi ile diğer hak sahiplerinin haklarının dolaylı şekilde korunuyor olması, suçu bir engelleme suçu haline getirmeyecektir. Nitekim herhangi bir satın alma veya kabul etme hareketi değil, ticari amaçla satın alma ve kabul etme hareketi suç teşkil etmektedir. Fikri hakların korunmasına yönelik sistem, ticari amaçla kabul etme ve satın alma eylemleriyle de olumsuz bir etkiye maruz kalmaktadır. Dolayısıyla burada halen fikri hakların korunması sisteminin işlerliği ön plandadır.

Kanun hükmünde ticari amaçla depolamak suç olarak düzenlenmemiştir. Buna karşın ticari amaçla bandrol yüklümlülüğüne aykırılık teşkil eden veya bandrolsüz eserleri elinde bulunduran kişi, söz konusu eserleri ya satın almış ya da bedelsiz olarak kabul etmiş olacağından aslında depolama faaliyeti, suçun daha önceki bir tarihte işlenmiş olduğunu gösterebilecektir. Bununla birlikte her depolama faaliyeti de söz konusu suçu oluşturmayacaktır. Örneğin fail elindeki çoğaltmış olduğu eserleri ticari amaçla depolamışsa, burada satın alma veya kabul etme hareketleri söz konusu olmasa da depolama söz konusudur. Bununla birlikte suça konu olan çoğaltılmış eserleri dağıtmak suretiyle FSEK m. 81/f. 4'teki suçu işlediği veya henüz dağıtım gerçekleşmemiş ancak icrasına başlanmışsa somut olayın şartlarına göre suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilebilecektir. Failin cezai sorumluluğu çoğalttığı eserleri dağıtma, satma veya satışa arz etme aşamasına geçtiğinde doğacaktır. Ancak yine de eylem, eserlerin depolanmasına karşın ticari amaçla satın alma veya kabul etme teşkil etmeyecektir. Dolayısıyla depolama eylemi karşısında da adli makamların suç kapsamında soruşturulan failin somut olayda nasıl gerçekleştiğini titizlikle araştırmaları gerekmektedir. Bu nedenle depolama hareketinin suç tanımında ayrıca yer alması gerektiği düşüncesindeyiz.

F. Manevi Unsur

Bandrol yüklümlülüğüne aykırı olarak eseri çoğaltıp satışa arz etmek, satmak veya dağıtmak fiili kasten işlenebilecek bir suçtur. Failin, fiili bilerek ve isteyerek gerçekleştirmesi kastının varlığı bakımından yeterlidir. Teorik olarak ilgili fiilin olası kastla işlenmesi de mümkündür. Ancak uygulamada bu nevi bir örneğe rastlamak oldukça zordur.

¹²⁹ YAZICIOĞLU; s. 462.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden veya bandrolsüz eseri ticari amaçla satın almak ya da kabul etmek fiili bakımından ise suçun oluşumu için özel kast aranmıştır. Zira söz konusu fiilin suç oluşturabilmesi için failin ticari amaçla hareketi gerçekleştirmiş olması gerekmektedir. Söz konusu hareketler bakımından özel kastın aranması sebebiyle fiilin olası kastla işlenmesi de mümkün olmayacaktır.

Failin bandrol yükümlülüğünde bir hataya düştüğü durumlarda, örneğin musiki eserin çoğaltılmış nüshalarının bandrol uygulamasına tabi olduğunu bilmesi halinde, TCK m. 30/f. 1’de düzenlenen hatadan yararlanacağı ileri sürülmüştür. Özderiyol’a göre fail burada aslında hukuki olgularda bir hataya düşmüşse de bandrol yükümlülüğü FSEK m. 81/f. 4’teki suçun maddi bir unsuru olarak sayıldığı için TCK m. 30/f. 4 hatası değil, TCK m. 30/f. 1 hatasından söz edilecektir¹³⁰. Gerçekten ilk bakışta “bandrol yükümlülüğü” suçu maddi tanımındaki bir unsur olarak kabul edilebilecektir. Bununla birlikte burada maddi unsurlardaki niteleme yanlışlığı¹³¹ gündeme gelecek ve söz konusu hata kastı kaldırmayacaktır. Niteleme yanlışlığı, suçun kanuni tanımındaki normatif unsurların hukuksal temellerinin bilinmesi, ancak yanlış yorumlanması şeklinde tanımlanabilecektir¹³². Niteleme yanlışlığına yol açabilecek hukuksal değerlendirmeler, suçun kanuni tanımındaki unsurların dışında kalacağından kastı da ortadan kaldırmayacaktır¹³³. İnceleme konumuz olan suç tipi bakımından failin hukuk düzeninde bandrol yükümlülüğü olduğunu bilmesi, ancak suça konu eserlerin bandrol yükümlülüğüne tabi olduğunu bilmemesi, normatif unsurun hukuki temeli kapsamında değil, hukuksal

¹³⁰ Benzer doğrultuda **ÖZDERİYOL**; s. 220.

¹³¹ Doktrinde niteleme yanlışlığı yerine sıklıkla hukuki yorum hatası (*subsumtionsirrtum*) teriminin kullanıldığı da görülmektedir. Bkz. **KOCA/ÜZÜLMEZ**; s. 251; **AKBULUT, Berrin**; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2016, s. 373; **YERDELEN, Erdal**; “Ceza Hukukunda Yorum Hatası”, Ceza Hukuku Dergisi: Yıl: 9, Sayı: 25, Ağustos 2014, s. 93. Bazı yazarlar ise niteleme yanlışlığı terimini tercih etmektedir. Bkz. **ERMAN, R. Barış**; Yanılmanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2006, s. 11; **GÖKTÜRK, Neslihan**; Haksızlık Yanılığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Ankara 2016, s. 133.

¹³² Erman, hukuksal gerçekleri bildiği halde yanlış değerlendiren failin niteleme yanlışlığına düşmüş olacağı vurgulanmaktadır. Bkz. **ERMAN, R. Barış**; s. 11. Göktürk normatif unsurların anlam ve içeriklerinin, hukuk normları bağlamında değerlendirme yapılarak belirlenebileceğini, bu değerlendirme yargısındaki yanlışlığın niteleme yanlışlığı olacağını belirlemektedir. Bkz. **GÖKTÜRK**; s. 134. Koca ve Üzülmöz de “failin suçun kanuni tanımında yer alan bir unsurun maddi içeriğini biliyor, fakat onun ceza hukukundaki niteliği konusunda hataya düşüyorsa hukuki yorum hatası söz konusudur” diyerek, benzer bir sonuca ulaşmıştır. Bkz. **KOCA/ÜZÜLMEZ**; s. 251. Öztürk ve Erdem, unsurların normatif yönü olsa dahi salt olgular hakkındaki bilginin kastın varlığı için yeterli olduğunu, unsurun yasal tanıma uygun olup olmadığı konusundaki yanılmanın önemsiz olduğunu vurgulamıştır. Bkz. **ÖZTÜRK/ERDEM**; s. 306. Heinrich de benzer şekilde fiilin doğru olarak bilindiği ancak hukuki düzenlemenin yanlış değerlendirildiği durumlarda hukuki değerlendirme hatasının gündeme geleceğini belirtmiştir. Bkz. **HEINRICH, Bernd**; Ceza Hukuku, Genel Kısım II, (Edit. **ÜNVER, Yener**), Ankara 2015, s. 143.

¹³³ **ERMAN, R. Barış**; s. 22; **GÖKTÜRK**; s. 135; **KOCA/ÜZÜLMEZ**; s. 251; **ÖZTÜRK/ERDEM**; s. 306; **AKBULUT**; s. 373;

açından nitelendirilmesiyle bağlantılıdır. Bir diğer deyişle fail, bandrol yükümlülüğünden haberdardır, ancak çoğaltmış olduğu eserlerin bandrol yükümlülüğü kapsamında olmadığı yönünde bir nitelendirme yanılığına düşmüştür. Failin buradaki hatasının suçun kanuni tanımından maddi unsurların varlığı konusunda olmadığı, normatif unsurların nitelendirilmesiyle ilgili olduğu ve kastı kaldırmayacağı kabul edilmelidir¹³⁴. Benzer şekilde çoğaltmış olduğu eserin niteliğinde düşülen hata da niteleme yanılığı olarak kabul edilebilecektir. Örneğin musiki eseri çoğaltmış failin, eserin musiki eser niteliğinde olmadığı yönündeki hatası, niteleme yanılığı olarak kabul edilmeli ve kastının ortadan kalkmadığı sonucuna ulaşılmalıdır. Failin niteleme yanılığı varsa, fail, fiiline izin verildiğini zannettiği için bunun TCK m. 30/f. 4'te düzenlenen haksızlık yanılığı şeklinde değerlendirilmesi gerekecektir¹³⁵. Ancak TCK m. 30/f. 4 uyarınca failin haksızlık yanılığından faydalanabilmesi için hatasının kaçınılmaz¹³⁶ nitelikte olması gerekmektedir.

¹³⁴ Erman niteleme yanılığını, tipte yanılığın ayırt etmede şu hususu vurgulamıştır: "Fail, kendi gerçekleştirdiği eylemi nitelendirirken objektif açıdan geçerli bulunan değer yargılarını tanıyor ve sadece bunları yanlış değerlendirdiği için eylemini hukuken geçerli bulunandan farklı nitelendiriyorsa, kastı vardır. Buna karşılık söz konusu değer yargılarına ilişkin bir yanılığı varsa, tipin maddi unsurunun özüne yönelik bir yanılığa düştüğü için, bu yanılığı yalnızca bir değerlendirme veya niteleme yanılığı olarak görülmeyecek, kastı ortadan kaldıran bir 'tipte yanılığı' olarak kabul edilmesi gerekecektir". Bkz. **ERMAN, R. Barış**; s. 59. Göktürk de benzer bir sonuca "Normatif unsurlar, tıpkı deskriptif unsurlar gibi suçun maddi unsurları kapsamında yer alsın ve kastın varlığı için fail tarafından bilinmesi gerekse dahi; fail, suçun yasal tanımında yer alan unsurları ismen bilmek, hukuki kavram olarak doğru şekilde tasvir etmek zorunda değildir; somut olayda bu unsurun konusunu oluşturan şeyin sosyal açıdan ne anlam ifade ettiğinin bilinmesi kast için yeterlidir" diyerek iki yanılığı biçimi arasındaki farkı vurgulamıştır. Bkz. **GÖKTÜRK**; s. 135; benzer doğrultuda **YERDELEN**; s. 95. Koca ve Üzülmüş de fail tarafından tipiklikteki normatif unsurun sosyal açıdan anlamının bilinmediği halde kural olarak suçun maddi unsurlarında yanılmanın söz konusu olacağını, buna karşılık maddi unsurunun içeriğinin bilindiği fakat bu unsurun ceza hukukundaki niteliği konusunda bir yanılığa düşüldüğü takdirde hukuki yorum hatasının söz konusu olacağı görüşündedir. Bkz. **KOCA/ÜZÜLMÜŞ**; s. 248, 251. Akbulut da benzer şekilde failin söz konusu hatasında, maddi unsur kapsamına giren olgunun yaşamsal gerçekliği konusunda doğru düşünceye sahip olduğu, ancak unsurun yasal düzenlemedeki yorumu hakkında hataya düştüğünü, bu bağlamda failin, fiil ve olayın unsurlarında hatası olmadığını, fiilin norma uyup uymaması noktasında yanılığı içerisinde bulunduğunu belirtmektedir. Bkz. **AKBULUT**; s. 373. Öztürk ve Erdem, normatif unsurlarda kastın varlığı için failin, olguları bilmesinin yeterli olmadığını, ayrıca failin normatif unsurun içeriğini de bilmesi gerektiğini, buna karşın yalnızca unsurun yasal tanıma uygun olup olmadığı konusundaki yanılmanın tipiklikte yanılma sayılmayacağını savunmuştur. Bkz. **ÖZTÜRK/ERDEM**; s. 306, 307.

¹³⁵ **ERMAN, R. Barış**; s. 42; **GÖKTÜRK**; s. 136; **AKBULUT**; s. 374; **HEINRICH**; Genel Kısım II, s. 143, 144; **YERDELEN**; s. 94.

¹³⁶ Hatanın kaçınılmaz olması, failine içine düştüğü hatadan kurtulmak için gerekli tedbirleri alma yükümlülüğünü yüklemiştir. Bir diğer deyişle eylemin hukuka aykırı olduğuna dair şüpheye düşen kişi, bunu aydınlığa kavuşturmak için kendisinden beklenilebilecek bütün yollara başvurmakla yükümlüdür. Bkz. **ERMAN, R. Barış**; s. 274. Yazarın açıklamaları TCK m. 30/f. 4'te düzenlenen haksızlık yanılığına ilişkindir. Ancak hatanın kaçınılmaz oluşu hem TCK m. 30/f. 3'te hem de TCK m. 30/f. 4'te bir şart olarak arandığı için iki farklı hata türündeki açıklamalar paralellik taşımaktadır. Doktrinde kaçınılmazlığa ilişkin değerlendirmede, haksızlık bilgisine ulaşmak için yapılması gerekenlerin, failin yaşı, mesleği ve içinde bulunduğu sosyal ve kültürel çevre ve benzer diğer özellikleri dikkate alınarak tespit edileceği kabul edilmektedir. Bkz. **KOCA/ÜZÜLMÜŞ**; s. 356; **ÖZBEK/DOĞAN/BACAKSIZ/TEPE**; s. 465; **ARTUK/GÖKCEN/YENİDÜNYA**; s. 561; **ÖZTÜRK/ERDEM**; s. 316; **ZAFER**; s. 410.

Bir diğer deyişle fail gerekli dikkat ve özeni gösterseydi, hataya düşmeyecekti ise bu durumda hatasından faydalanamaz. FSEK m. 81/f. 1 ve 4 hükümlerinin varlığı karşısında, failin bu nevi bir hatasının kaçınılmaz olduğu kural olarak kabul edilmemelidir.

Bu noktada değinilmesi gereken bir diğer husus da ihtiyari olarak bandrole tabi kılınmış eserler bakımından failin, söz konusu eserin bandrol yükümlülüğüne tabi olduğunu bilmesinin gerekip gerekmediğidir. Kanaatimizce bu durumda failin “bandrol yükümlülüğü” unsuruna ilişkin esaslı bir hataya düştüğü kabul edilmelidir. Buna göre TCK m. 30/f. 1 uyarınca fail kasten hareket etmiş olmayacaktır ve FSEK m. 81/f. 4’ten dolayı sorumlu tutulmayacaktır. Buradaki temel fark ise fail hukuksal düzlemde bir nitelendirme yanılığısına düşmemiş, ihtiyari olarak bandrol yükümlülüğüne kılınmış eserin, bandrol yükümlülüğüne tabi olduğunu bilmemektedir. Bir diğer deyişle fail eserin niteliği veya bandrol yükümlülüğünün kapsamına ilişkin normatif bir unsurdan yanılmamıştır. Failin yanılığı normalde bandrol yükümlülüğüne tabi kılınmamış bir eserin, ihtiyari olarak bandrol yükümlülüğüne tabi olduğunu bilmemesine yol açmıştır. Bu durumda ise bir niteleme yanılığı değil, unsurlardaki esaslı bir yanılığdan bahsedilmelidir. Dolayısıyla bu nevi bir yanılığda failin TCK m. 30/f. 1 uyarınca kastının ortadan kalktığı sonucuna ulaşılmalıdır¹³⁷. Benzer şekilde hukuk düzeninde bandrol yükümlülüğüne temel oluşturan, belirli eserler bakımından bandrol uygulamasından haberdar olmayan bir fail, tabi olduğuna yönelik uygulamadan haberdar değilse, artık normatif unsurun hukuki temeli kapsamında bir hataya düşmüştür ve bu hatası TCK m. 30/f. 1 gereğince kastını ortadan kaldıracaktır.

G. Hukuka Aykırılık

Hukuka aykırılık unsuru bahsinde değinilmesi gereken husus eser sahibi veya hak sahiplerinin bandrol yükümlülüğüne aykırılık bakımından göstereceği rızanın bir önemi olmayacağıdır. Bunun sebebi olarak bandrol sistemiyle bir güvenlik mekanizması oluşturulması ve bu mekanizmayı ihlal edecek fiillerin cezalandırılması gösterilmiştir¹³⁸. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla korunmak istenen değer fikri hakların korunması sisteminin işlerliğidir. Dolayısıyla söz konusu fiille öncelikli olarak eser sahibinin hakları değil, kamunun fikri hakların himayesinden kaynaklı menfaatleri korunmaktadır. Eser sahibi ve diğer hak sahipleri de bu nedenle bandrol

¹³⁷ Teorik görüşümüz bu şekilde olmakla birlikte, failin bu nevi bir hataya düşmesi düşük bir ihtimaldir. Şöyle ki Bandrol Yönetmeliği m. 5/f. 6 uyarınca ihtiyari olarak bandrole tabi kılınan eserler de dahil olmak üzere, bandrol taşıyan bütün eserlerdeki bandroller, eserlerin taşıyıcı materyallerinin şekli özelliğine göre denetim sırasında kolayca görülebilecek şekilde yapılandırılır. Dolayısıyla çoğaltılarak dolaşımda olan bir eserin çoğaltılması suretiyle gerçekleştirilen eylemde bu nevi bir hataya düşüldüğünün kabul edilmesi güçtür.

¹³⁸ ÖZDERYOL; s. 220; ERDİL; s. 1633; TURAN; s. 238; ÇAKIR; s. 160.

yükümlülüğüne aykırılık suçu bakımından rıza gösteremeyecektir¹³⁹. Zira söz konusu kişilerin gösterebileceği rıza kendilerine ait olan fikri haklarla sınırlıdır. Ancak bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla kamusal bir değer korunmaktadır ve bu değer üzerinde gerçekleştirilecek bir müdahaleye gösterilen rıza tasarruf yetkisi noksanlığı nedeniyle hukuka aykırılığı ortadan kaldırmayacaktır¹⁴⁰.

H. Kusurluluk

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu kusurluluk bakımından bir özellik göstermemektedir. Dolayısıyla kusurluluğu azaltan veya kaldıran bir hal söz konusu olduğunda fail Türk Ceza Kanunu'ndaki ilgili genel hükümlerden faydalanabilecektir. Kusurluluğu kaldıracak TCK m. 30/f. 4'te düzenlenen hata haline ise diğer hata halleriyle birlikte manevi unsur başlığı altında değinmiştik.

İ. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

1. Teşebbüs

Maddi unsur bahsinde de belirtildiği üzere FSEK m. 81/f. 4'te iki ayrı suç tipi düzenlenmiştir. Bunlardan birincisi bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden veya bandrolsüz eserleri çoğaltmak ve satışa arz etmek, satmak veya dağıtmak olarak belirlenmiştir. İkinci suç tipi ise söz konusu eserleri ticari amaçla satın almak veya kabul etmektedir. Suçun teşebbüs bakımından değerlendirilmesinde hem suç tipleri hem de suç tipleri içerisindeki farklı hareketler bakımından ayrı değerlendirmeler yapılmalıdır.

a. Eserleri Çoğaltmak ve Satışa Arz Etmek, Satmak veya Dağıtmak

Bandrol yükümlülüğünü ihlal suçuna konu eserleri çoğaltıp satışa arz etmek, satmak veya dağıtmak, yukarıda da belirtildiği üzere çok hareketli bir suçtur. Suçun oluşması için failin ilk olarak suça konu eserleri çoğaltması gerekmekte, daha sonra da satışa arz etmesi, satması veya dağıtması gerekmektedir.

aa. Çoğaltma

Çoğaltma hareketi bakımından suçun teşebbüs aşamasında kalmasına ilişkin iki ihtimal mevcuttur. Bunlardan birincisi çoğaltma hareketinin yarıda kalmasıdır. İkinci ise çoğaltma hareketinin tamamlanmasına karşın, ikinci hareket grubundaki herhangi bir hareketin icrasına henüz başlanmamasıdır. Aslında bahsi geçen iki ihtimalin sonucu da aynıdır. Bizim de katıldığımız görüşe göre çok hareketli suçlarda, ikinci hareketin icra aşamasına geçilmediği sürece failin teşebbüsten

¹³⁹ Benzer doğrultuda **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2867. Alıca'ya göre eser ve hak sahibi diğer kişiler mağdur olmadıkları için bandrol yükümlülüğüne aykırılık fiili bakımından rıza gösteremeyeceklerdir.

¹⁴⁰ Toplama ait olan değerler, üzerinde gerçekleştirilecek fiiller rıza gösterilmeye elverişli değildir. Bkz. **DÖNMEZER, Sulhi/ERMAN, Sahir**; Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt: II, 11. Baskı, İstanbul 1997, s. 74; **EKİNCİ ŞAHİN, Meral**; Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012, s. 123.

dolayı cezai sorumluluğu da doğmayacaktır¹⁴¹. Zira ikinci harekete başlanmadığı sürece, failin gerçekleştirdiği eylem korunan hukuksal değer üzerinde cezalandırılmaya muhtaç bir tehlike yaratmamaktadır. TCK m. 35'te de failin, suçun icrasına elverişli hareketlerle başlaması gerektiği hükme bağlanmıştır. Söz konusu elverişlilik, korunan hukuksal değeri ihlale elverişliliktir¹⁴². Ancak suç tipinde öngörülmüş ikinci hareketi gerçekleştirmeyen failin bu nevi bir tehlike yarattığı kabul edilmemelidir. Dolayısıyla yalnızca çoğaltma hareketini gerçekleştirmiş fail, diğer hareketlerin icrasına elinde olmayan sebeplerle başlamamışsa teşebbüsten dahi sorumlu tutulmayacaktır¹⁴³. Örneğin fail çeşitli cihazlarla süresiz bir yayını çoğaltmış olsa ve fakat henüz dağıtımına başlamamışsa, FSEK m. 81/f. 4'ten dolayı cezalandırılması mümkün olmamalıdır. Bu görüş Bandrol Yönetmeliği m. 5/f. 1'de bandrol yapıştırma zorunluluğunun çoğaltmayı takiben sevkiyattan önce gerçekleştirilmesi gerektiği yönündeki hükümle de uyumludur. Zira sadece çoğaltmanın gerçekleştirildiği aşamada bandrol yükümlülüğü henüz ihlal edilmemiştir. Bandrol yükümlülüğüne aykırılık sevkiyat aşamasında, yani sevkiyatın gerçekleştirilme amacına bağlı olarak satış, satışa arz veya dağıtım bakımından icra hareketlerinin başladığı anda ortaya çıkacağı için failin teşebbüsten dolayı sorumluluğu da ancak bu aşamada gündeme gelebilecektir.

Bununla birlikte çoğaltmayı bizzat gerçekleştirmeyen failin, eserleri kendisi çoğaltmamışsa ticari amaçla satın almış veya kabul etmiş olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Gerçekten de fail, çoğaltmamış olduğu eserleri satmak veya satışa arz etmek gibi ticari bir amaçla kabul etmiş veya satın almışsa yine FSEK m. 81/f. 4'ten dolayı sorumlu olacaktır¹⁴⁴.

bb. Satışa Arz Etmek

Yukarıda da açıklandığı üzere satışa arz etme, malın alıcılara satılık olduğunu belli edecek şekilde sunulmasıdır. Sunma hareketi devam ettiği sürece satışa arz hareketinin de devam ettiği kabul edilmelidir. Bu bakımından satışa arzın mütemadi bir hareket olduğu kabul edilmelidir. Mütemadi suçlara teşebbüsün

¹⁴¹ ARTUK/GÖKCEN/YENİDÜNYA; s. 235; İÇEL, Kayıhan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul 2016, s. 272; ÖZBEK/KANBUR/DOĞAN/BACAĞSIZ/TEPE; s. 233.

¹⁴² ALACAKAPTAN, Uğur; İşlenemez Suç, Ankara 1968, s. 64; ÖZEK, Çetin; "1997 Türk Ceza Yasa Tasarısı'na İlişkin Düşünceler", Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999, s. 651; ÖNDER, Ayhan; Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt: II, 1. Baskı, İstanbul 1989, s. 51; CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem; Türk Ceza Hukukuna Giriş, 9. Baskı, İstanbul 2016, s. 261; HAFIZOĞULLARI/ÖZEN; Genel Hükümler, s. 229; HEINRICH, Bernd; Ceza Hukuku, Genel Kısım I, (Edit. ÜNVER, Yener), Ankara 2014, s. 92, 93. Türk Ceza Kanunu'nun 35. maddesinin 2. fıkrası elverişliliğin korunan hukuksal değer bakımından değerlendirilmesi gerektiği argümanına temel oluşturabilecektir. Hükümün ilgili kısmı, failin teşebbüs halinde ortaya çıkan zarar veya tehlikenin ağırlığına göre cezalandırılacağı yönündedir. Bu kapsamda hareketler elverişli olmalı ve fail elverişli hareketleri sonucunda ortaya çıkan zarar veya tehlikeye göre cezalandırılmalıdır. Hareketlerin elverişliliği ise, korunan hukuksal değer üzerinde gerçekleşen zarar veya tehlikeye göre değerlendirilecektir.

¹⁴³ Benzer doğrultuda YAZICIOĞLU; s. 466, 467.

¹⁴⁴ YAZICIOĞLU; s. 467; GÜNEŞ; Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, s. 277.

mümkün olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır¹⁴⁵. Bizim görüşümüze göre mütemadi suçlarda hem hareket hem de netice, yani genel olarak ihlal devam etmektedir¹⁴⁶. O halde kesintisiz suçun işlendiğinden bahsedebilmek için ihlali asgari bir seviyeye ulaşması gerekmektedir. İşte bu seviyeye ulaşmadan evvel hareketlerin failin elinde olmayan sebeplerle yarıda kalması durumunda suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır¹⁴⁷. Örneğin bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserleri dükkanının rafına dizmekte olan failin eylemi gerçekleştirilen operasyonla yarıda kalırsa, fail satışa arz hareketini tamamlayamamış olacağı için suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir. Ancak satışa arz hareketi gerçekleştirildiği andan itibaren, hareketin devam etmesi failin elinde olmayan sebeplerle sona ermişse bu durumda fail teşebbüsten değil, tamamlanmış suçtan dolayı sorumlu tutulacaktır¹⁴⁸.

cc. Dağıtma

Dağıtma, eserin çok sayıda nüshasının, çok sayıda belirsiz kişiye ulaştırılmasıdır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere dağıtma hareketi, tamamlanma anı suçta konu eserlerin muhatapların egemenlik alanına sokulduğu anda gerçekleşmiştir. Muhatapın egemenlik alanına girme kavramından anlaşılması gereken, muhatapın esere fiilen sahip olması veya düşünsel içeriğini öğrenmesi değil, düşünsel içeriğin muhataba ulaştırılması ihtimalinin doğmuş olmasıdır¹⁴⁹. Eğer muhatapların suçta konu eserin düşünsel içeriğini öğrenme ihtimali doğmuşsa FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen suçun tamamlandığı kabul edilmelidir. Bununla birlikte dağıtım hareketinin icrasına doğrudan doğruya başlanmasına karşın bu nevi bir ihtimal doğmamışsa, suç teşebbüs aşamasında kalmıştır. Örneğin eserlerin depodan bayilere nakli sırasında yaşanan bir kaza sonucu, eserler bayilere ulaştırılamamışsa suç teşebbüs aşamasında kalmıştır. Ancak dağıtım hareketine hiç başlanmamışsa artık teşebbüsten de bahsedilemeyecektir. Örneğin suçta konu eserler çoğaltılmış ve bir depoda saklanmaktayken çıkan yangın sonucu yok olsalar, bu durumda dağıtım hareketinin icrasına başlanmadığı fail ve şerikler teşebbüsten dahi sorumlu tutulamayacaktır.

dd. Satma

Satma hareketinin tamamlanmış sayılabilmesi için icap, kabul ve mülkiyetin alıcıya geçmesi için malın devrinin gerekli olduğundan yukarıda bahsedilmiştir.

¹⁴⁵ Bu konuyla ilgili bkz. **İPEKÇİOĞLU, Pervin Aksoy**; Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara 2009, s. 192 vd.

¹⁴⁶ Önder bu durumu hukuka aykırılığın devam etmesi olarak nitelemiştir. Bu konuyla ilgili bkz. **ÖNDER, Ayhan**; "Mütemadi Suç", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: XXIX, Sayı: 1-2, Yıl: 1963, s. 87.

¹⁴⁷ **İPEKÇİOĞLU**; s. 192.

¹⁴⁸ Özgenç de benzer bir sonuca ulaşmıştır. Yazara göre mütemadi hareketle işlenen bir suç tamamlanmış olmakla birlikte, icra hareketleri failin elinde olmayan bir nedenle sona erdirilmişse artık teşebbüsten değil, tamamlanmış bir suçtan bahsedilecektir. Bkz. **ÖZGENÇ**; s. 173.

¹⁴⁹ **ÖZEK**; Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu, s. 17. Aynı yönde **İÇEL**; Kitle İletişim Hukuku, s. 149; **KILIÇOĞLU**; s. 34.

Satma, genellikle satışa arzı da kapsamaktadır. Bu nedenle satma hareketi tamamlanmasa dahi, satışa arz hareketi tamamlanmış olacağından suçun teşebbüs aşamasında kalmasından bahsedilemeyecektir. Bununla birlikte satışa arzın sözü konusu olmadığı durumlarda satma hareketine teşebbüsten bahsedilebilir. Yukarıda verilen örnekte olduğu gibi, müşterinin talebi üzerine hazırlanan veya satışa arz edilmemiş depodaki bir malın satılmak üzere getirilmesinde, satışa arz sözü konusu olmaksızın satma hareketinin icrasına başlanmıştır. Mülkiyetin alıcıya devrinin gerçekleşmediği olaylarda ise fail, FSEK m. 81/f. 4'e teşebbüsten dolayı sorumlu tutulabilecektir. Yine satışa arzın şüpheye mahal bırakmayacak şekilde ispatlanmadığı bazı olaylarda da satma hareketi önem kazanabilecektir. Bu nevi durumlarda özellikle mülkiyetin alıcıya geçirilmesi aşamasının yarıda kesilmesi FSEK m. 81/f. 4'ün de teşebbüs aşamasında kalmasına yol açabilecektir.

b. Ticari Amaçla Satın Alma veya Kabul Etme Hareketi Bakımından

Yukarıda da belirtildiği üzere ticari amaçla satın alma ya da kabul etme hareketlerinin, korunan hukuksal değeri ihlal etmeye elverişli sayılabilmesi için devir olgusunun da gerçekleşmesi gerekmektedir. Hatta devir işlemine yönelik herhangi bir icra hareketinin gerçekleştirilmediği durumlarda icra hareketinin dahi başlamadığı, dolayısıyla teşebbüs aşamasına geçilmediği kabul edilmelidir. O halde devre yönelik hareketlerin icrasına başlandığı, ancak failin elinde olmayan sebeplerle devrin gerçekleştirilemediği durumlarda, diğer şartların da sağlanması halinde failin teşebbüsten dolayı sorumlu tutulması mümkündür. Gerçekten de nasıl ki iki kişinin, birini öldürmek için sadece anlaşma yapması, kasten öldürme suçu bakımından icra hareketinin başlaması olarak kabul edilmiyorsa, kişilerin sadece eserlerin satımı veya kabul edilmesi için anlaşmaya varmış olması da bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun icrasına başlanmadığı şeklinde yorumlanmalıdır.

Belirtmek gerekir ki satın alma ve kabul etme ani hareketlerdir. Ancak icra hareketlerinin bölünebildiği durumlarda suçun teşebbüs aşamasında kalması da mümkün olacaktır. Örneğin ticari amaçla satın aldığı bandrolsüz eser, fiile posta aracılığıyla gönderilmişse ve adli merciler bu aşamada müdahalede bulunarak fiilin tamamlanmasını engellerse, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir.

2. İştirak

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu iştirak bakımından herhangi bir özellik göstermez. Dolayısıyla suça fail, azmettiren veya yardım eden olarak katılmak mümkündür. Bununla birlikte vurgulanması gereken iki husus vardır.

İlk olarak suçun, eserleri çoğaltmak ve satışa arz etmek, satmak veya dağıtmak suretiyle işlenmesi halinde çoğaltma hareketini bir kişi, satışa arz, satma veya dağıtma hareketlerini bir başka kişi gerçekleştiriyorsa her iki kişi de suçun kanuni tanımında yer alan fiili gerçekleştirdiği için fail olarak sorumludur. Örneğin satma eylemini gerçekleştiren kişi, bir matbaada çalışanları bandrol yüküm-

lülüğüne aykırı şekilde çoğaltma eylemini yapmaya ikna etse, normal şartlarda azmettiren olması gündeme gelebilecekken, daha sonra suçun kanuni tanımındaki satma eylemini de gerçekleştirdiği için fail olarak sorumlu tutulacaktır. Zira bu durumda failin, şerike göre önceliği ilkesi söz konusu olacaktır.

Suçun eserleri çoğaltmak ve satışı arz etmek, satmak veya dağıtmak suretiyle işlenmesi halinde her ne kadar satın almak suç olarak düzenlenmemişse de, somut olaya bağlı olarak satın alan kişinin azmettiren olarak sorumluluğu da gündeme gelebilir. Örneğin failin kişisel kullanım amacıyla çoğaltmış olduğu ve satmayı düşünmediği bandrolsüz süresiz yayını, ondan satın alma teklifinde bulunan kişi, satın alma hareketi suç olarak düzenlenmediği için fail olarak sorumlu tutulamayacaktır. Buna karşın satın alan kişi, faili çoğalttığı eserleri satmaya azmettirdiği için TCK m. 81/f. 4'ten dolayı azmettiren olarak sorumlu tutulabilecektir. Ancak satın alan kişi ticari amaçla eylemini gerçekleştirmişse zaten ticari amaçla satın almaktan dolayı sorumlu tutulacaktır. Elbette bu durum bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserin satışı arz edilmiş olduğu durumlarda gündeme gelebilecektir. Zira bu durumda failin suç işleme iradesi zaten halihazırda mevcuttur. Bir diğer ifadeyle fail, suç işleme kastıyla çoğaltmış olduğu bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eseri satmayı teklif ederse, bu eseri almayı kabul eden kişi azmettiren olamayacaktır.

3. İçtima

a. Genel Olarak

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun içtima bakımından incelenmesi oldukça önemlidir. Gerçekten de bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun işleniş biçimleri içtima bakımından oldukça dikkatli bir analiz yapılmasını gerektirmektedir. Özellikle bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun FSEK m. 71'de düzenlenen manevi, mali veya bağlantılı haklara tecavüz suçuyla ilişkisi üzerinde de durulmalıdır.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu, herhangi başka bir suçun unsuru veya nitelikli hali değildir. Bu kapsamda inceleme konumuz olan suçun herhangi bir suç arasında bileşik suç ilişkisi söz konusu olmayacaktır¹⁵⁰. Yine bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu ile FSEK m. 71'de düzenlenen manevi, mali veya bağlantılı haklara tecavüz suçu arasında geçitli suç ilişkisi de bulunmamaktadır. Şöyle ki FSEK m. 81/f. 4'te düzenlenen bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu eserin çoğaltımı, satışı arzı, satımı veya dağıtımı için hak sahiplerinin yazılı izni bulunması halinde dahi işlenebilecektir. Hatta bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu, eserle ilgili hak sahipleri tarafından dahi işlenebilecektir. Bu bakımdan iki suç arasında, bir suçtan geçilmesi zorunluluğu¹⁵¹ bulunmadığı için geçitli suç ilişkisi bulunmamaktadır.

¹⁵⁰ Benzer doğrultuda YAZICIOĞLU; s. 469.

¹⁵¹ Bkz. İÇEL; Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 623.

Seçimlik hareketler arasındaki geçişlerde her bir seçimlik hareket ayrı suç oluşturmayacaktır. Örneğin fail, çoğaltmış olduğu bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eseri daha sonra satsa bile tek bir bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçundan dolayı sorumlu olacaktır. Seçimlik hareketler aynı anda da gerçekleştirilebilir. Örneğin bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserlerin bir kısmının ticari amaçla satın alınması, bir kısmının da ticari amaçla kabul edilmesi halinde yine tek bir suç işlenmiştir.

Seçimlik hareketler arasındaki geçiş ilişkisine benzer bir ilişki, eserlerin çoğaltılması ve satılması, satışa arzı veya dağıtılması suretiyle işlenmesi ve ticari amaçla satın alınması veya kabul edilmesi suç tipleri arasında da kurulabilir. İştirak bahsinde verdiğimiz örneğe dönecek olursak, bir kişi kişisel kullanım amacıyla çoğalttığı eseri satmayı düşünmezken, ikinci bir kişi bu eseri kendisine satmasını isterse, ikinci kişi azmettiren olarak sorumlu olabilecektir. Buna karşın söz konusu ikinci kişi eylemini ticari bir amaçla gerçekleştiriyorsa aynı zamanda bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eseri ticari amaçla satın almış olacaktır. Eğer birinci kişi, ikinci kişinin eylemini ticari amaçla yaptığını biliyorsa, o da ticari amaçla satın alma hareketi bakımından araç sağlamak suretiyle yardım eden olarak sorumlu tutulabilecektir. Buna karşın her iki suçla korunan değerler ortaktır ve sorumluların iki kez cezalandırılması bu bakımdan bir gereklilik arz etmemektedir. Bu nedenle kanaatimizce burada tüketen tüketilen norm ilişkisiyle cezalandırılmayan sonraki eylemin söz konusu olduğu ve her iki failin de işlediği suçtan dolayı müstakil fail olarak sorumlu tutulacağı kabul edilmelidir¹⁵².

b. Zincirleme Suç

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun zincirleme şekilde işlenmesi mümkündür. Örneğin failin bir suç işleme kararı kapsamında farklı zamanlarda bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserleri¹⁵³ çoğaltarak satması durumunda aslında birden çok bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu söz konusu olacaktır. Buna karşın işlenen suçlar tek bir suç gibi cezalandırılacak, ancak failin alacağı ceza TCK m. 43/f. 1'deki oranda arttırılacaktır. Zincirleme suç hükümlerinin uygulanması bakımından somut olayın şartları göz önünde bulundurulmalıdır. Şöyle ki fail, çoğaltmış olduğu bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden süresiz yayınları, her sabah dükkanını açtıktan sonra satışa arz ediyorsa zincirleme suç hükümleri uygulanabilecektir. Zira fail her akşam dükkanını kapattığında aslında mütemadi bir hareket olan satışa arz, kesintiye uğramıştır. Dolayısıyla failin dükkanını kapatmasıyla suç sona ermiştir. Ertesi sabah dükkanını açıp, söz konusu eseri tekrar satışa arz etmesi halinde yeniden suç oluşacaktır.

¹⁵² Eylemlerin ayrı suçları oluşturduğu bu nevi cezalandırılmayan sonraki eylem bakımından başka bir hukuki değer ihlal edilmemesi ve mevcut zararın büyütülmemesi gerekmektedir. Bu konuyla ilgili bkz. İÇEL; Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 614, 615.

¹⁵³ Doktrindeki bir görüş, zincirleme suç uygulaması yapılabilmesi için suçta konu nüshaların da aynı esere ait olması gerektiği yönündedir. Bkz. TURAN; s. 242.

Burada failin, söz konusu suçları tek bir suç işleme kararının icrası kapsamında işlediği kabul edilmeli ve zincirleme suç hükümleri uygulanmalıdır. Buna karşın fail, eylemini kapatıp açtığı bir dükkanda değil, internet gibi hareketinin hiçbir zaman kesintiye uğramadığı bir platformda gerçekleştirirse artık farklı zamanlarda işlenen birden çok bandrol yükümlülüğü ihlali suçundan bahsedilemeyecektir. Söz konusu örnekte fail tek bir bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçundan dolayısı sorumlu olacaktır. Uzun süre devam eden fiiller bakımından, eylemin tek bir suç işleme kararının icrası kapsamında gerçekleştirildiğinin tespiti de her zaman kolay olmayabilir. Yargıtay bu nevi durumlarda iddianamenin düzenlenmesini¹⁵⁴ veya iş yerinin kapatılmasını¹⁵⁵ suç işleme kararındaki kesinti olarak kabul etmek-

¹⁵⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu verdiği bir kararında “Uyuşmazlık; iki gün ara ile aynı yerde bandrolsüz CD ve DVD satışı yaparken yakalanan sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanma şartlarının bulunup bulunmadığının belirlenmesine ilişkindir. Sanığın, kurduğu seyyar tezgahta belirtilen tarihlerde bandrolsüz CD ve DVD satışı yaptığı, sanığın bu şekilde hukuki kesinti oluşmadan bir suç işleme kararıyla, aynı mağdura karşı ve değişik zamanlarda 5846 sayılı Kanunun 81/4. maddesinde düzenlenen suçu işlediği anlaşıldığından, hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Sanığın hakkında soruşturma başlatıldıktan sonra yeniden aynı suçu işlemesi nedeniyle hakkında gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği ileri sürülebilecek ise de; Ceza Genel Kurulu ve Özel Dairelerinin istikrarlı uygulamalarında hukuki kesintinin iddianamenin düzenlenmesiyle oluşacağına vurgulanması karşısında, iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar bir suç işleme kararıyla, aynı mağdura karşı değişik tarihlerde işlenen aynı suçlarda zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinin kabulünde zorunluluk bulunmaktadır. Bu nedenle, yerel mahkemece somut olayda hukuki kesintinin gerçekleşmediği bir aşamada, bir suç işleme kararıyla, iki gün ara ile aynı mağdura karşı işlemiş olduğu aynı suçlar nedeniyle sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekirken, aynı suçtan iki kez cezalandırılmasına karar verilmesinde ve bu hükmün Özel Dairece onanmasında isabet bulunmamaktadır” (YCGK, E. 2013/7-591, K. 2014/171, Tarih: 08/04/2014, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak suç işleme kararındaki teklüğün, iddianamenin düzenlenmesiyle sona ereceği yönünde hüküm kurmuştur. Yargıtay 19. Ceza Dairesi de vermiş olduğu kararlarda “Benzer eylemler sebebiyle sanık hakkında başka bir dava dosyasının da mevcut bulunduğunun anlaşılması karşısında; anılan dosyaların birleştirilmesi, hukuki kesintinin iddianamenin düzenlenmesiyle gerçekleşeceği gözetilmek suretiyle, sanığın bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda aynı mağdura karşı aynı suçu birden fazla işleyip işlemediğinin ve hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekip gerekmediğinin tartışılması zorunluluğu bozmayı gerektirir” (Yar. 19. CD., E.2016/12735, K. 2017/141, Tarih: 11/01/2017); “suç ve iddianame tarihleri dikkate alınıp hukuki kesintinin iddianamenin düzenlenmesiyle gerçekleşeceği gözetilmek suretiyle, sanığın bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda aynı mağdura karşı aynı suçu birden fazla işleyip işlemediğinin ve hakkında 5237 Sayılı TCK’nın 44. maddesi delaletiyle, aynı Kanunun 43/1. maddesinin uygulanması gerekip gerekmediğinin tartışılması zorunluluğu (...) bozmayı gerektirmiş” (Yar. 19. CD., E. 2015/13907, K. 2015/4390, Tarih: 15/09/2015, www.kazanci.com) şeklinde hükümler kurmuştur.

¹⁵⁵ Yargıtay “Cumhuriyet savcılığı tarafından işyerinin 5846 sayılı Yasa’nın 5101 sayılı Yasa ile değişik 81. maddesinin 6. fıkrası uyarınca kapatılmasına karar verilmesinin talep edilmesi üzerine, İzmir Birinci Sulh Ceza Mahkemesi’nin 28.02.2007 gün ve 2007/428 müteferrik sayılı kararı ile dava konusu eşyanın yakalandığı İşyerinin 5846 sayılı Kanun uyarınca kapatılmasına karar verilmiş (...) daha sonra birleştirilen 2007/195 esas sayılı dosya ile ilgili olarak ise 01.10.2007 günü İl Denetim Komisyonu’nun resmi kayıtlara göre arama tarihi itibarıyla sanık Kenan tarafından işletilen aynı işyerinde yaptığı denetimde toplam 1858 adet korsan CD ve 3000 adet CD kartonet kapak resmi elde edilmiş bulunduğuna göre; sanıkların CD satışı yeri olarak faaliyette buldukları işyerinde anlatılan biçiminde fiili kesinti oluşumundan sonra suç işlemek kararlarının yenilediği gözetilerek, eylemlerinin ayrı suçlar oluşturduğunun kabulü yerine, 2007/164 esas sayılı dosya ve bu dosya ile birleşen 2008/82 ve 2007/195 esas sayılı dosyalardaki suçlar zincirleme suç olarak

tedir. Kanaatimizce failin eylemini tek bir suç işleme kararının icrası kapsamında gerçekleştirip gerçekleştirmediği, her somut olayın kendi koşulları çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere seçimlik hareketler farklı zamanlarda gerçekleşmiş olsa da ortada tek bir bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu söz konusu olduğu için TCK m. 43/f. 1'in uygulanması mümkün olmayacaktır.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun aynı anda birden çok farklı eser konu edilerek işlendiği durumda TCK m. 43/f. 2'nin uygulanıp uygulanmayacağına da üzerinde durulması gerekmektedir. Örneğin fail, farklı yazarların eserlerini çoğaltmış ve aynı anda satışa arz etmişse, failin sorumluluğunun belirlenebilmesi bakımından TCK m. 43/f. 2'nin değerlendirilmesi gerekmektedir. Doktrindeki bir görüşe göre fail, birden fazla eseri suça konu ederek bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunu işliyorsa, zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekecektir¹⁵⁶. Yukarıda da belirttiğimiz üzere bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla kamusal bir değer olan fikri hakların korunması sisteminin işlerliği korunmaktadır. Buna bağlı olarak da suçun mağduru eser ve diğer hak sahipleri değil, kamudur. Dolayısıyla suç, birden fazla eserle de işlenmiş olsa, tek bir eserle de işlenmiş olsa, ortada tek bir bandrol yükümlülüğünü ihlal suçu olacaktır. Buna bağlı olarak kanaatimizce birden fazla farklı eserin konu edildiği bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçlarında dahi TCK m. 43/f. 2'nin uygulanmaması gerekmektedir¹⁵⁷.

b. Fikri İçtima ve Özel İçtima Düzenlemesi

İçtima başlığı altında özellikle FSEK m. 81/f. 13'te düzenlenen özel içtima düzenlemesinin üzerinde durulmalıdır. İlgili hüküm "Bandrol yükümlülüğüne aykırılığın aynı eserle ilgili olarak 71'inci maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde tanımlanan suçla birlikte işlenmesi hâlinde, fail hakkında sadece 71'inci maddeye göre cezaya hükümlenir. Ancak, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır" şeklinde kaleme alınmıştır.

FSEK m. 81/f. 13 ile bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu ve FSEK m. 71/f. 1'de düzenlenen suç arasındaki fikri içtima ilişkisi düzenlenmiştir. Zira il-

değerlendirilerek yazılı şekilde 5237 sayılı Yasa'nın 43. maddesi uyarınca uygulama yapılması (...) yasaya aykırıdır" (Yar. 7. CD., E. 2009/1767, K. 2009/6608, Tarih: 14/05/2009, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak, somut olay bakımından isabetli şekilde suç işleme kararındaki birliğin, iş yerinin yetkili makamlarca kapatılmasından sonra tekrar satış yapılmasıyla oluşacağı sonucuna ulaşmıştır.

¹⁵⁶ YAZICIOĞLU; s. 470.

¹⁵⁷ Yargıtay da bir kararında "Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçlarında suçun mağdurunun doğrudan eser sahipleri olmayıp toplum olduğu ve suça konu eserlerle ilgili olarak şikayet bulunmasının da durumu değiştirmeyeceği cihetle; somut olayda TCK'nın 43/2. maddesinin uygulanma koşulları bulunmadığı gözetilmeden yazılı biçimde uygulama yapılması (...) bozmayı gerektirmiştir" (Yar. 19. CD., E. 2015/33784, K. 2016/17193, Tarih: 03/05/2016, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak benzer bir sonuca ulaşmıştır.

gili hükümde bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun FSEK m. 71/f. 1'de tanımlanan suçla birlikte işlenmesine ilişkin bir düzenleme mevcuttur. Dolayısıyla bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun, başka herhangi bir suçla birlikte işlenmesi halinde TCK m. 44'te düzenlenen fikri içtima hükmünün uygulanmasına bir engel bulunmamaktadır. Örneğin fail, çoğaltmış olduğu müstehcen görüntüler içeren pornografik bir filmi, içeriğine vakıf olunabilecek bir şekilde bandrolsüz olarak satışa arz ederse hem bandrol yükümlülüğüne aykırılık hem de müstehcenlik suçunu (TCK m. 226/f. 1-c) işlemiş olacaktır. Bu durumda ise TCK m. 44 uyarınca cezası daha ağır olan suçtan dolayı hüküm kurulmalıdır.

Görüldüğü üzere FSEK m. 81/f. 13, yalnızca FSEK m. 71/f. 1 ile birlikte bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun işlenmesi halinde uygulanabilecek özel bir içtima hükmüdür. Bununla birlikte hükmün kapsamı da tartışmalıdır¹⁵⁸. Ancak 13. fıkradaki düzenlemenin, inceleme konumuz olan FSEK m. 81/f. 4 hakkında uygulanacağı kabul edilmektedir¹⁵⁹.

FSEK m. 81/f. 13 uyarınca bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla birlikte, FSEK m. 71/f. 1'de düzenlenen suç da işlenirse bu durumda FSEK m. 71'den dolayı hüküm kurulacak, ancak ceza üçte bir oranında arttırılacaktır. Örneğin fail hak sahiplerinden gerekli izinleri almaksızın bandrol yükümlülüğüne tabi bir eseri çoğaltıp satışa arz eder, satar veya dağıtırsa bu durumda hem FSEK m. 81/f. 4 hem de FSEK m. 71/f. 1'deki suçu işlemiş olacaktır. Ancak FSEK m. 81/f. 13 uyarınca yalnızca FSEK m. 71/f. 1'de öngörülen bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunacak, bu ceza ise üçte bir oranında arttırılacaktır.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu çoğunlukla FSEK m. 71/f. 1'deki suçla birlikte işlendiği için, TCK m. 44'ün yanı sıra FSEK m. 81/f. 13'ün failin cezasını arttıran işlevi önem taşımaktadır. Gerçekten de kanun koyucu suç politikası gereği korsanla mücadele amaçlı bu nevi bir artırım için genel hükümlerdeki suçların içtimasına ilişkin özel bir düzenleme getirmiştir. Bununla birlikte hükmün oldukça ciddi sorunları da beraberinde getirdiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Burada öncelikle FSEK m. 81/f. 13'ün TCK m. 5 karşısında uygulanıp uygulanamayacağı ele alınmalıdır. TCK m. 5 uyarınca Türk Ceza Kanunu'nun genel hükümlerinde yer alan hükümler, özel kanunlardaki suçlar bakımından da uygulanır. Dolayısıyla genel hükümlerle çelişen, farklı sonuç veren, genel hükümlere istisna getiren özel kanunlardaki hükümler uygulanamayacaktır. Ancak TCK m. 5 bir kanun hükmü olduğu için kendisinden sonraki kanunlar bakımından etkisiz kalacaktır. FSEK m. 81/f. 13 de, TCK m. 44'ten daha farklı bir sonuç doğurmaktadır¹⁶⁰. Zira TCK m. 44 gereği fikri içtima halinde, fail yalnızca daha ağır ceza

¹⁵⁸ Konuyla ilgili tartışmalar için bkz. **YAZICIOĞLU**; s. 485; **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2878, 2879; **GÜNEŞ**; Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, s. 283.

¹⁵⁹ **YAZICIOĞLU**; s. 469; **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2879; **TURAN**; s. 242.

¹⁶⁰ Benzer doğrultuda **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2877.

öngörülen suçtan dolayı cezalandırılır, buna karşılık cezası arttırılmaz. Halbuki FSEK m. 81/f. 13'te cezanın arttırılacağı da öngörülmüştür. FSEK m. 81/f. 13 özel bir kanundur ve kanunlar ihtilafında *lex specialis derogat lex generali* prensibi gereği öncelikli olarak uygulanmalıdır. Her ne kadar söz konusu prensip, 1 Haziran 2005 öncesinde kabul edilmiş kanun hükümleri bakımından TCK m. 5 ile bertaraf edilmişse de¹⁶¹ FSEK m. 81/f. 13, TCK m. 5'in yürürlük tarihinden daha sonra kabul edildiği için TCK m. 44 ile çelişmesine rağmen uygulanabilecektir¹⁶².

FSEK m. 81/f. 13'ün uygulanabileceğinin tespitinden sonra, hükmün uygulanmasında sorunlu noktalara da odaklanılmalıdır. Öncelikle hükümde FSEK m. 71/f. 1 ve FSEK m. 81'de düzenlenen suçların birlikte işlenmesi hali üzerinde durulmalıdır. Buradaki temel sorun FSEK m. 71'de düzenlenen suçun FSEK m. 75 uyarınca şikayete tabi olmasıdır. FSEK m. 81/f. 13, bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuyla birlikte FSEK m. 71/f. 1'in de ihlal edildiği halde, FSEK m. 71/f. 1'de yer alan suçun resen kovuşturulabileceği sonucunu doğurmayacaktır¹⁶³.

¹⁶¹ Bu konuyla ilgili bkz. TÜRAY; s. 1738 - 1739.

¹⁶² Doktrinde TCK m. 5'in yürürlük tarihinin 5252 sayılı Yürürlük Kanunu'nun geçici birinci maddesiyle 31 Aralık 2008'e kadar ertelenmiş olduğu yönünde bir görüş mevcuttur. Bu görüşle ilgili bkz. KOCA/ÜZÜLMEZ; s. 48; TANER, Fahri Gökçen; "TCK'nın 5. Maddesinin Yürürlüğe Girmesi Karşısında TCK Dışındaki Kanunlarda Yer Alan Dava ve Ceza Zamanaşımını Durduran Nedenlerin Yürürlük Durumu", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl: 2009, Sayı: 83, s. 137, dpt. 1; TAN, Mehmet; TCK Genel Hükümler I. Cilt, Ankara 2011, s. 110. Dolayısıyla bu görüş benimsendiği takdirde 23/01/2008 tarihinde değiştirilerek yürürlüğe giren FSEK m. 81 ve bu maddenin 13. fıkrasındaki özel içtima düzenlemesi TCK m. 44 ile çeliştiği için TCK m. 5 nedeniyle uygulanamayacaktır. Bizim de benimsediğimiz ikinci görüşe göre, TCK m. 5'in yürürlük tarihi 1 Haziran 2005'tir. Zira 5252 sayılı Kanun'daki geçici 1. madde, TCK m. 5'in yürürlüğe gireceği tarihi gösteren bir madde değildir. 5252 sayılı Kanun'daki geçici 1. madde ile gerekli değişikliklerin yapılmasına veya 31 Aralık 2008 tarihine kadar ilgili kanunlardaki düzenlemelerin uygulanmasına devam edilebileceğine hükmedilmektedir. 5252 sayılı Yürürlük Kanunu'nun geçici birinci maddesinde, TCK m. 5'in ne zaman yürürlüğe gireceğine dair bir ifade bulunmamaktadır. Benzer doğrultuda AY-TEKİN İNCEOĞLU, Asuman; "Yargıtay Ceza Genel Kurul Kararının Değerlendirilmesi (YCGK. 2010/7-38 E., 2010/79 K.)", Yargıtay Kararları Çerçevesinde Ceza Hukuku Sempozyumu 2011, Ankara 2011, s. 542.

¹⁶³ Benzer doğrultuda YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2879; GÜNEŞ; Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, s. 281, 282; ÇAKIR; s. 169. Yargıtay da bir kararında "5846 Sayılı Kanun'un 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 Sayılı Kanun ile değişik soruşturma ve kovuşturma usulünü düzenleyen 75. maddesindeki "71 ve 72. maddelerde sayılan suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması şikayete bağlıdır. Yapılan şikayetin geçerli kabul edilebilmesi için hak sahiplerinin veya üyesi oldukları meslek birliklerinin haklarını kanıtlayan belge ve sair delilleri Cumhuriyet Başsavcılığına vermeleri gerekir. Bu belge ve sair delillerin şikayet süresi içinde Cumhuriyet Başsavcılığına verilmemesi halinde kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir" şeklindeki düzenlemeye göre şikayetçiler ... ve ... vekilinin suç konusu eserlerle ilgili olarak 6 aylık yasal şikayet süresi içerisinde hak sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri ibraz etmediği ve bu sebeple sanık hakkında 5846 Sayılı Kanun'un 71/1 ve 81/13. maddelerinin uygulanamayacağı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi (...) bozmayı gerektirmiş" (Yar. 19. CD., E. 2016/3029, K. 2016/17607, Tarih: 09/05/2016, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurmak suretiyle FSEK m. 71/f. 1'de düzenlenen suç bakımından şikayet şartının aranmaya devam edeceğini tespit etmiştir. Benzer doğrultuda Yar. 19. CD., E. 2015/13907, K. 2015/4390, Tarih: 15/09/2015; Yar. 19. CD., E. 2016/11270, K. 2017/359, Tarih: 18/01/2017, www.kazanci.com.

Gerçekten de şikayette bulunulmadığı takdirde FSEK m. 71/f. 1'den ötürü soruşturma dahi yapılamayacaktır. Bunun anlamı ise somut olayda FSEK m. 71'de düzenlenen suçun işlenip işlenmediğinin araştırılamayacağıdır. Eğer hak sahipleri FSEK m. 71'deki suç nedeniyle şikayette bulunmazsa, failin alacağı ceza 71. maddeye göre belirlenemeyeceği için yalnızca FSEK m. 81/f. 4'ten dolayı hüküm kurulması gerekecektir.

FSEK m. 71/f. 1'de düzenlenen suçun şikayete tabi olmasının yol açtığı esas sorun ise suçun, birden çok eserin konu edilerek işlenmesi halinde ortaya çıkacaktır. Örneğin birden çok sinema eseri, tek bir eylemle hak sahiplerinin izni olmaksızın çoğaltılarak, bandrolsüz şekilde satışa arz edilmişse bu durumda FSEK m. 71/f. 1'deki suç zincirleme şekilde işlenmiştir. Söz konusu hak sahiplerinden yalnızca biri şikayette bulunursa, bu durumda yine tek bir FSEK m. 71/f. 1 ihlali varmış gibi FSEK m. 81/f. 13 uygulaması mümkün olacaktır. Gerçekten de tek bir FSEK m. 71/f. 1 teşkil eden eyleme ilişkin şikayet mevcutsa, şikayete konu olmayan nüshaların, şikayete konu olan nüshaların akıbetine tabi olması mümkün olmayacaktır¹⁶⁴. Buna karşılık, birden çok esere ilişkin hak sahiplerinin şikayeti varsa bu durumda FSEK m. 71/f. 1 kapsamında verilecek ceza hem TCK m. 43/f. 2'den hem de FSEK m. 81/f. 13'ten dolayı arttırılacaktır¹⁶⁵. Ancak yukarıda da açıkladığımız üzere FSEK m. 81/f. 4, TCK m. 43/f. 2 anlamında zincirleme suç biçiminde işlenmemektedir. Halbuki bu durumda FSEK m. 81/f. 13, yalnızca bandrol yükümlülüğüne aykırılık nedeniyle değil, aynı zamanda FSEK m. 71/f. 1'in zincirleme suç şeklinde işlenmesine ilişkin cezanın da arttırılmasına yol açmaktadır. Bizim kabul ettiğimiz görüş kapsamında TCK m. 43/f. 2 anlamında zincirleme suç şeklinde işlenemeyecek bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu nedeniyle TCK m. 71/f. 1'in zincirleme suç şeklinde işlenmiş cezasının arttırılması doğru değildir.

FSEK m. 81/f. 13 bakımından bir diğer sorunlu nokta yaptırım bakımından ortaya çıkmaktadır. İlgili fıkrada gönderme yapılan FSEK m. 71/f. 1'deki ceza bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası olarak öngörülmüştür. Dolayısıyla burada seçimlik bir ceza söz konusudur. Halbuki FSEK m. 81/f. 4'teki suç karşılığında bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası öngörülmüştür. FSEK m. 81/f. 13 gereği FSEK m. 71/f. 1'den dolayı kurulacak hükümde ceza üçte bir oranında arttırılrsa dahi, fail yalnızca seçimlik olarak

¹⁶⁴ YAVUZ/ALICA/MERDİVAN; s. 2880.

¹⁶⁵ Yargıtay kararlarında da benzer bir sonuca ulaşıldığı görülmektedir. Yargıtay bir kararında "Dava; bandrolsüz veya bandrol yükümlülüğüne aykırı olarak bir eseri satma, dağıtma, ticari amaçla satın alma suçuna ilişkindir. Sanığın eyleminin TCK 43/2. maddesi uyarınca aynı suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla kişiye karşı tek bir fiille gerçekleştirdiği ve 5846 Sayılı Kanun'un 71/1, 81/13. maddesi kapsamında kaldığı göz önünde bulundurulmadan yazılı şekilde uygulama yapılması doğru değildir" (Yar. 19. CD., E. 2015/6364, K. 2016/563, Tarih: 19/01/2016, www.kazanci.com) şeklinde hüküm kurarak FSEK m. 71/f. 1, FSEK m. 81/f. 13 ve TCK m. 43/f. 2'nin aynı anda uygulanması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

öngörülmüş adli para cezasına çarptırılabilir. Bir diğer deyişle hem FSEK m. 71/f. 1'deki hem de FSEK m. 81/f. 4'teki suçları işlemesine karşın, failin çok daha hafif bir yaptırımla cezalandırılması gibi bir sonuca yol açılabilir¹⁶⁶. Gerçekten de FSEK m. 81/f. 4 gereği hem hapis cezası hem de adli para cezasıyla cezalandırılacak olan fail, hak sahibinin şikayeti olmasına karşın, FSEK m. 81/f. 13'ün göndermesiyle yalnızca adli para cezasına mahkum edilebilir. Söz konusu düzenleme bu nedenle sakıncalıdır ve kanun koyucunun yol açtığı bu sakıncayı gidermek bakımından hükümleri uygulayacak olan hakim dikkat etmesi gerekmektedir¹⁶⁷.

FSEK m. 81/f. 13 bakımından ortaya çıkan bir diğer sorun ise etkin pişmanlık ile ilgilidir. FSEK m. 71/f. 3'te, ilgili maddenin birinci fıkrasında düzenlenen suç bakımından bir etkin pişmanlık hali öngörülmüştür. Üçüncü fıkra "Hukuka aykırı olarak üretilmiş, işlenmiş, çoğaltılmış, dağıtılmış veya yayımlanmış bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapıyı satışa arz eden, satan veya satın alan kişi, kovuşturma evresinden önce bunları kimden temin ettiğini bildirerek yakalanmalarını sağladığı takdirde, hakkında verilecek cezadan indirim yapılabileceği gibi ceza vermektense de vazgeçilebilir" şeklinde kaleme alınmıştır. İşte hem FSEK m. 71/f. 1 hem de FSEK m. 81/f. 4 hükümlerinde yer alan suçları birlikte işleyen, ancak daha sonra kovuşturma aşamasında çoğaltılmış eserleri kimden temin ettiğini bildirerek yakalanmalarını sağlayan kişi hakkında FSEK m. 71/f. 1'deki suç bakımından etkin pişmanlık uygulanarak, cezasında indirim yapılacak veya ceza verilmeyecektir. Buna karşılık FSEK m. 81/f. 4'ten dolayı ayrıca ceza verilip verilemeyeceğinin üzerinde durulmalıdır. Söz konusu sorunun belirli bir çözümü olmadığı ve kanun koyucunun ivedilikle bu boşluğu doldurması gerektiği belirtilmiştir¹⁶⁸. Kanaatimizce burada bir boşluk bulunmamaktadır. Şöyle ki FSEK m. 81/f. 13'te, fail hakkında FSEK m. 71/f. 1'den dolayı hüküm kurulacağı belirtilmiştir. Etkin pişmanlık uygulanarak faile ceza verilmese dahi, bu durum FSEK m. 71/f. 1'in oluşmadığı anlamına gelmeyecektir¹⁶⁹. Bu bakımından hüküm yine FSEK m. 81/f. 13'ün göndermesiyle FSEK m. 71/f. 1'den kurulabilecek, ardından etkin pişmanlık hükmü uygulanabilecektir. Söz konusu çözümün kanun koyucunun iradesine ne derece uygun olduğu tartışılabilir. Gerçekten de kanun koyucu FSEK m. 81/f. 13 ile failin, TCK m. 44'ün uygulanmasına nazaran daha ağır

¹⁶⁶ Bkz. **YAZICIOĞLU**; s. 469; **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2878; **GÜNEŞ**; "Bandrol Suçları", s. 39.

¹⁶⁷ Yargıtay'ın güncel tarihli bir kararına konu olan olayda, FSEK m. 81/f. 13 göndermesiyle FSEK m. 71/f. 1'den kurulan hükümdede ilk derece mahkemesinin 71. maddede öngörülen seçimlik adli para cezasına hükmedilmiş olması bozma sebebi olmamıştır. Bkz. Yar. 19. CD., E. 2015/34527, K. 2016/19183, Tarih: 07/06/2016, www.kazanci.com.

¹⁶⁸ **TURAN**; s. 244.

¹⁶⁹ Gerçekten de etkin pişmanlık cezanın kaldırılmasını veya azaltılmasını gerektiren şahsi sebeplerden olup, suçun unsurları yani haksızlık içeriğinin dışında yer almaktadır. Buna bağlı olarak faile etkin pişmanlık nedeniyle ceza verilmese dahi, fiili suç teşkil etmeye devam edecektir. Bkz. **BABA, Yasemin**; Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, İstanbul 2013, s. 21.

biçimde cezalandırılmasını amaçlamasına karşın, yapılan düzenlemeyle aslında bandrol yükümlülüğünü ihlal suçu bakımından öngörülmemiş bir etkin pişmanlık halinin uygulanmasına da yol açılmıştır.

Korunan hukuksal değer bahsinde de belirttiğimiz üzere bize göre bandrol yükümlülüğüne aykırılık suç olmamalıdır. Bu bakımdan özel bir içtima düzenlemesi de gerekli olmayacaktır. Bununla birlikte bandrol yükümlülüğüne aykırılık, mevcut düzenlemede olduğu gibi bir suç olarak kalacaksa da en azından özel içtima düzenlemesine ilişkin bir değişiklik yapılması gereklidir. Kanaatimizce özel içtima düzenlemesinde cezası daha ağır ve resen soruşturmaya tabi olan FSEK m. 81'e gönderme yapılarak, cezanın hükümde öngörülen miktarlarda arttırılacağına öngörülmesi daha yerinde olacaktır. Bu nevi bir çözüm aynı zamanda yukarıda aktarılan diğer sorunların yanı sıra özellikle etkin pişmanlık bakımından aktarılan sorunların da önüne geçilmesini sağlayacaktır.

J. Yaptırım ve Kovuşturma Usulü

FSEK m. 81/f. 4 uyarınca bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası¹⁷⁰ öngörülmüştür. Görüldüğü üzere adli para cezasının alt sınırı belirlenmemiştir. Adli para cezasının altı sınırı TCK m. 52 uyarınca beş gün olarak kabul edilmelidir. Gün sayısı belirlendikten sonra yine TCK m. 52 uyarınca bir gün karşılığında failin ekonomik durumuyla bağlantılı olarak 20 ila 100 TL arasında bir para miktarının belirlenmesi gerekecektir.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçuna ilişkin yargılamalarda FSEK m. 76/f. 1'in 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu¹⁷¹ m. 156'ya yaptığı göndermeyle fikri ve sınai haklar ceza mahkemeleri görevlidir. Fikri ve sınai haklar mahkemesi kurulmamış olan yerlerde ise asliye ceza mahkemeleri görevli olacaktır.

Kanun hükmünde şikayet şartı aranmamıştır. Bu bakımından bandrol yükümlülüğüne aykırılık resen kovuşturulabilir bir suçtur. Bunun yanı sıra FSEK m. 75/f. 2'de Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve diğer ilgili gerçek ve tüzel kişiler için eserlerle ilgili maddi ve manevi hak sahiplerinin durumdan haberdar edilmesi yükümlülüğü öngörülmüştür. Buradaki temel amaç Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda şikayete tabi olarak düzenlenen suçlara ilişkin olarak ilgililerin şikayet hakkını kullanabilmesinin sağlanmasıdır. Dolayısıyla bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu nedeniyle gerçekleştirilen bir soruşturma veya kovuşturmada FSEK m. 71 ve devamı hükümlerinde yer alan bir suçun da işlendiği düşünülürse, eser üzerinde maddi ve manevi hak sahiplerinin durumdan haberdar edilmesi gerekmektedir.

¹⁷⁰ Söz konusu yaptırımın cezanın şahsileştirilmesi ve ölçülülük ilkelerine uygun olmadığı yönündeki görüş için bkz. **YAVUZ/ALICA/MERDİVAN**; s. 2867, 2868.

¹⁷¹ 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu 10/01/2017 tarihli ve 29944 sayılı Resmî Gazetede Yayınlanmış ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

FSEK m. 81/f. 14 uyarınca bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde Türk Ceza Kanunu'ndaki tüzel kişiler hakkında uygulanması öngörülen güvenlik tedbirlerine de hükümlenacaktır. Söz konusu güvenlik tedbirleri TCK m. 60'ta iznin iptali, eşya ve kazanç müsadereleri olarak öngörülmüştür.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçlarının soruşturulmasıyla ilgili değişilmesi gereken son nokta ise FSEK m. 81/f. 5 ve 6'da düzenlenen denetimdir. FSEK m. 81/f. 5 uyarınca mülki idare amirlerince re'sen veya Bakanlık talebiyle oluşturulacak denetim komisyonlarınca, bandrollenmesi zorunlu olan nüshaların ve süresiz yayınların bandrollü olup olmadıkları her zaman denetlenebilecektir. Örneğin denetim komisyonu, bandrolsüz eserler bulunduğu düşünülen bir iş yerinde denetim yapabilecektir, nitekim söz konusu hükümde bu yönde bir sınırlama bulunmamaktadır. Ancak aslında bu işlem adli bir arama niteliğindedir. Gerçekten de Bandrol Yönetmeliği m. 9/f. 1'deki ilgili kısım "Kanunun 81'inci maddesinde belirtilen ihlallerde, genel kolluk ve zabıta; re'sen ve/veya hak sahipleri, komisyon, meslek birlikleri, Bakanlık veya ilgili diğer kanunlarla kendisine yetki ve görev verilmiş olanların ihbarı üzerine harekete geçer" şeklinde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere söz konusu denetim, şüphe üzerine ve belirli bir kişiyle ilgili olarak yapılmaktadır. Şüphe üzerine gerçekleştirilmeyen, idarenin gerçekleştirdiği rutin kontroller kapsamında olsa dahi söz konusu işlem bu durumda önleme araması niteliğinde olacaktır. Ayrıca denetimlerde tespit edilen materyaller ceza yargılamasında da delil olarak kullanılmaktadır. Nitekim Bandrol Yönetmeliği m. 9/f. 2 uyarınca FSEK m. 81'i ihlal eder nitelikteki eserler bakımından Cumhuriyet savcısının suç konusu eşya hakkında elkoyma tedbirine başvurmak için gerekli işlemleri yapacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme göstermektedir ki, FSEK m. 81/f. 5'e dayanılarak idare tarafından adli arama yerine geçebilecek bir denetim yapılmaktadır. FSEK m. 81/f. 5 ve 6 ile bir arama yetkisi verildiği kabul edilse dahi, gerek Anayasa m. 20 gerekse Anayasa m. 21'de bu nevi bir arama işlemi için hakim kararının alınması, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise yetkili merciin vereceği yazılı bir emrin bulunması gerektiği hükme bağlanmıştır. Bu nedenle FSEK m. 81/f. 5'te düzenlenen hükmün aramaya tabi olmayan kamusal alanlarla sınırlı bir yetki verdiği kabul edilmelidir. Söz konusu hükümle arama yetkisi verildiği kabul edilse dahi yapılan işlem Anayasa'ya ve dolayısıyla hukuka aykırı olduğu için elde edilen bandrol yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eserler, Anayasa m. 38/f. 6 ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m. 217/f. 2 gereğince delil olarak kullanılamayacaktır.

SONUÇ

Bandrol, eser ve hak sahiplerinin haklarının takip edilmesini sağlamak, mali haklara tecavüzü önlemek ve kontrol edebilmek bakımından en etkili koruma

yöntemleri arasındadır. Buna bağlı olarak bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu da fikri hakların korunmasında önemli bir yere sahiptir. Gerçekten de Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda düzenlenen birçok suçun şikayet şartına bağlanmış olması, buna karşılık bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun resen kovuşturulabilir olması, suçu fikri hak ihlalleriyle mücadelede oldukça önemli bir konuma getirmektedir. Ancak fikri hakların korunması sistemini etkili kılmak bakımından, bandrol yükümlülüğüne aykırılığın suç haline getirilmesi, etkili olmasına karşın ceza hukuku bakımından doğru bir tercih değildir. Kanaatimizce yapılması gereken, yeni bir suç tipi yaratılmasındansa, fikri haklara ilişkin diğer suçların etkisiz kalmasına yol açan sebeplerin tespit edilerek ortadan kaldırılmasıdır. Mevcut düzenlemede, hak sahibinin herhangi bir şikayeti olmasa dahi, bandrol yükümlülüğünü ihlal eden kişi, hapis cezasına mahkum edilebilmektedir. Bir diğer deyişle fikri hakkı ihlal edilen kişi dahi, failin cezalandırılması yönünde bir girişimde bulunmazken, fail, fikri hakları ihlalden değil, sırf bandrol yükümlülüğüne aykırı davranması sebebiyle cezalandırılmaktadır. Bu bakımdan FSEK m. 71/f. 1'deki suçla ilgili şikayet şartının kaldırılmasıyla da benzer sonuçlara ulaşılabilecekken, bandrol yükümlülüğünün bağımsız bir suç haline getirilmesi isabetli değildir. Kanaatimizce devlet ve fail arasındaki prosedürel bir ilişki olan bandrole aykırılık suç olmaktan çıkartılarak bir kabahat haline getirilmelidir.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun en ciddi sorunları barındıran noktası ise FSEK m. 81/f. 13'te düzenlenen özel içtima hükmünden kaynaklanmaktadır. Hükümle, bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun cezalandırılması için seçimlik cezanın öngörüldüğü, şikayete ve etkin pişmanlığa tabi FSEK m. 71/f. 1'e atf yapılması oldukça isabetsizdir. Bu hükümden kaynaklanan birçok sorun, sonuç cezanın FSEK m. 81/f. 4'ten dolayı belirlenmesiyle çözümlenebilecektir.

Suçla ilgili bir diğer sorunlu nokta ise FSEK m. 81/f. 1'de bilgisayar oyunlarının bandrol yükümlülüğüne tabi kılınmamış olmasıdır. Yargıtay kararlarında ihtiyari bandrol sistemine tabi olarak kabul edilen bilgisayar oyunları aslında Bandrol Yönetmeliği m. 7'de zorunlu bandrol uygulamasına tabi kılınmıştır. Bu bakımdan bilgisayar oyunları aslında ihtiyari değil, zorunlu bandrol uygulamasına tabidir, ancak bu zorunluluk kanunda yer almamaktadır. Bu nedenle de bilgisayar oyunları bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun kapsamı dışında kalmaktadır. Halbuki bilgisayar oyunları hak ihlaline yol açan birçok eyleme konu olmaktadır.

Bu bakımdan kanaatimizce FSEK m. 71/f. 1'de düzenlenen suç, korsanla mücadelede etkililiğin sağlanması bakımından resen kovuşturulabilir hale getirilmeli ve bandrol yükümlülüğüne aykırılık suç olmaktan çıkartılarak bir kabahat olmalıdır. Ancak bandrol yükümlülüğüne aykırılık suç olarak kalacaksa dahi, özel içtima hükmünde FSEK m. 71/f. 1 yerine FSEK m. 81'e atf yapılarak, hükümden kaynaklanan sorunların önüne geçilmelidir. Bunun yanı sıra bilgisayar oyunlarının zorunlu bandrol uygulamasına tabi olduğu FSEK m. 81/f. 1'de açıkça belirtilmelidir.

KAYNAKÇA

- AKBULUT, Berrin;** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2016.
- AKYILDIZ ŞAHİN, Dilek;** “Bandrol Suçları ve Cezai Prosedür”, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Yıl: 2007 (3), Sayı: 9.
- ALACAKAPTAN, Uğur;** İşlenemez Suç, Ankara 1968.
- ALICA, Türkay;** “Telif Haklarına Tecavüzün Önlenmesinde Bandrol Uygulaması ve Bandrole Tabi Eserleri Bandrol Almaksızın Çoğaltmak ve Yaymak Suçu”, Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Yıl: 2007, Sayı: 2.
- ARIKAN, Serdar;** “Fikri Hakların Etkin Korunması Alanındaki Mevcut Eksiklikler Çözüm Önerileri ve Türkiye’deki Durum”, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Yıl: 2005 (1), Sayı: 2.
- ARSLANLI, Halil;** Fikri Hukuk Dersleri II, İstanbul 1954.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, Caner;** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2015.
- ATEŞ, Mustafa;** Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara 2003.
- AYDOĞDU, Murat;** Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015.
- AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman;** “Yargıtay Ceza Genel Kurul Kararının Değerlendirilmesi (YCGK. 2010/7-38 E., 2010/79 K.)”, Yargıtay Kararları Çerçevesinde Ceza Hukuku Sempozyumu 2011, Ankara 2011.
- BABA, Yasemin;** Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, İstanbul 2013.
- BEŞİROĞLU, Akın;** Fikir Hukuku Dersleri, 4. Baskı, İstanbul 2006.
- BORA, Erhan;** Avrupa Birliği’nde ve Türkiye’de Fikri Hak İhlalleri, Taklit, Korsan, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Toplulukları Hukuku Yüksek Lisans Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- BOZBEL, Savaş;** Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul 2015.
- ÇAKIR, Kerim;** “Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık Suçları (FSEK m. 81)”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 16, Ağustos 2011.
- CENDEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem;** Türk Ceza Hukukuna Giriş, 9. Baskı, İstanbul 2016.
- DEĞİRMENCİ, Olgun;** “Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları”, TBB Dergisi, Sayı: 77, Yıl: 2008.
- DEMİRBAŞ, Timur;** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2016.
- DÖNMEZER, Sulhi/BAYRAKTAR, Köksal;** Basın Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2016.
- DÖNMEZER, Sulhi/ERMAN, Sahir;** Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt: II, 11. Baskı, İstanbul 1997.
- DÖNMEZER, Sulhi;** Basın ve Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 1976.
- EKİNCİ ŞAHİN, Meral;** Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012.

- ERDİL, Engin;** İçtihatlı ve Gerekeçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, Cilt 2, 3. Baskı, İstanbul 2009.
- EREL, Şafak;** Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2009.
- ERMAN, R. Barış;** Yanılmanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2006.
- ERMAN, Sahir/ÖZEK, Çetin;** Açıklamalı Basın Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Baskı, İstanbul 2000.
- GEMRİK, Sevil;** Fikri Mülkiyet Hakları Bağlamında Korsan Yayıncılığın Ekonomi Politikası, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2008.
- GÖKTÜRK, Neslihan;** Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Ankara 2016
- GÜNEŞ, İlhami;** “5728 Sayılı Kanun Işığında Bandrol Suçları”, Terazi Hukuk Dergisi, Temmuz 2008, Sayı: 23. (“Bandrol Suçları”)
- GÜNEŞ, İlhami;** Uygulamada Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları, 2. Baskı, Ankara 2015. (Marka Haksız Rekabet ve Telif Suçları)
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem;** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2012.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki;** “Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 48, Yıl: 1999, Sayı: 1-4.
- HAKERİ, Hakan;** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2016.
- HEINRICH, Bernd;** Ceza Hukuku, Genel Kısım I, (Edit. ÜNVER, Yener), Ankara 2014. (Genel Kısım I)
- HEINRICH, Bernd;** Ceza Hukuku, Genel Kısım II, (Edit. ÜNVER, Yener), Ankara 2015. (Genel Kısım II)
- HIRSCH, Ernst E.;** Hukuki Bakımdan Fikri Say II, İstanbul 1943.
- İÇEL, Kayıhan;** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul 2016. (Ceza Hukuku Genel Hükümler)
- İÇEL, Kayıhan;** Kitle İletişim Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2017. (Kitle İletişim Hukuku)
- International Intellectual Property Alliance;** 2003 Special 301 Repot, s. 605. Rapora ulaşmak için bkz. <http://www.iipawebsite.com/rbc/2003/2003SPEC301TURKEY.pdf> (son erişim 05/08/2017).
- İPEKÇİOĞLU, Pervin Aksoy;** Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara 2009.
- KARAHAN, Sami/SULUK, Cahit/SARAÇ, Tahir/NAL, Temel;** Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları, 4. Baskı, Ankara 2015.
- KARAHAN, Sami;** Ticari İşletme Hukuku, 23. Baskı, Konya 2012.
- KATOĞLU, Tuğrul;** “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, AÜHFD, Cilt: 61, Sayı: 2, Yıl: 2012.

- KILIÇOĞLU, M. Ahmet;** Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk, 3. Baskı, Ankara 2008.
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan;** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2016.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt - 1, 14. Baskı, İstanbul 2016.
- ÖNDER, Ayhan;** “Mütemadi Suç”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: XXIX, Sayı: 1-2, Yıl: 1963. (“Mütemadi Suç”)
- ÖNDER, Ayhan;** Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt: II, 1. Baskı, İstanbul 1989. (Genel Hükümler)
- ÖNGÖREN, Gürsel;** Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri, İstanbul 2010, s. 25.
- ÖZBEK, Veli Özer/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/TEPE, İlker;** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2016.
- ÖZDERYOL, Teknail;** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar, İstanbul 2006.
- ÖZEK, Çetin;** “1997 Türk Ceza Yasa Tasarısı’na İlişkin Düşünceler”, Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999. (1997 Türk Ceza Yasa Tasarısı’na İlişkin Düşünceler)
- ÖZEK, Çetin;** Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu, İstanbul 1972. (Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu)
- ÖZEK, Çetin;** Türk Basın Hukuku, İstanbul 1978. (Türk Basın Hukuku)
- ÖZGENÇ, İzzet;** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2016.
- ÖZTAN, Fırat;** Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2008.
- ÖZTÜRK, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan;** Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 16. Baskı, Ankara 2016.
- SINAR, Hasan;** Ceza Hukuku Açısından Telif Haklarının Korunması, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2006.
- SULUK, Cahit;** Telif Hakları ve Korsanlıkla Mücadele, İstanbul 2004.
- TAN, Mehmet;** TCK Genel Hükümler I. Cilt, Ankara 2011.
- TANER, Fahri Gökçen;** “TCK’nın 5. Maddesinin Yürürlüğe Girmesi Karşısında TCK Dışındaki Kanunlarda Yer Alan Dava ve Ceza Zamanaşımını Durduran Nedenlerin Yürürlük Durumu”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl: 2009, Sayı: 83.
- TEKİN, Gökmen;** Türkiye’de Fikri Mülkiyet Kültürünün Yerleşmesine Yönelik Korsan Yayıncılığın Etkileri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji (Sosyal Antropoloji) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
- TEKİNALP; Ünal;** Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2012.
- TOROSLU, Nevzat;** Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.

- TOSUN, Yalçın;** Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları, İstanbul 2009.
- TURAN, H. Selcen;** Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi, Ankara 2012.
- TURAN, Metin/YILMAZ, Bülent;** “Türkiye’de Telif Hakları İhlalleri: Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme”, Bilgi Dünyası, Yıl: 2014, Sayı: 15 (1).
- TÜRAY, Aras;** “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 5. Maddesine İlişkin Bir İnceleme”, Prof. Dr. Nur CENTEL’e Armağan, T.C. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2013, Cilt: 19, Sayı: 2, Beta Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Türk Dil Kurumu;** Türkçe Sözlük, 10. Baskı, Ankara 2005.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem: 21, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 402, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538). Tutanağa ulaşmak için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d21/c055/tbmm21055062ss0402.pdf> (son erişim 05/08/2017).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem: 22, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 386, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/753). Tutanağa ulaşmak için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c043/tbmm22043062ss0386.pdf> (son erişim 05/08/2017).
- ÜNVER, Yener;** Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003.
- YAVUZ, Cevdet/ACAR, Faruk/ÖZEN, Burak;** Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 9. Baskı, İstanbul 2014.
- YAVUZ, Levent/ALICA, Türkay/MERDİVAN, Fethi;** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt II, 2. Baskı, Ankara 2014.
- YAZICIOĞLU, R. Yılmaz;** Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, İstanbul 2009.
- YERDELEN, Erdal;** “Ceza Hukukunda Yorum Hatası”, Ceza Hukuku Dergisi: Yıl: 9, Sayı: 25, Ağustos 2014.
- YILMAZ, Ejder;** Hukuk Sözlüğü, 9. Baskı, Ankara 2005.
- ZAFER, Hamide;** Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1-75, 6. Baskı, İstanbul 2016.

